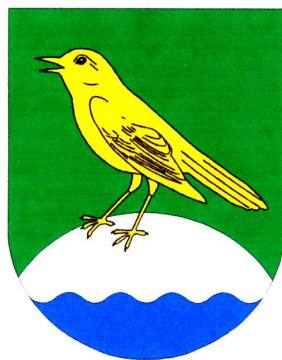

Muudetud
Rõuge Vallavolikogu
17. detsembri 2007 määrusega nr 25

Rõuge valla jäätmekava

2007

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. RÕUGE VALLA ÜLDISELOOMUSTUS.....	6
1.1 Asukoht.....	6
1.2 Rõuge valla rahvastik ja elamumajandus.....	6
1.3 Rõuge valla tehniline infrastruktuur.....	8
1.4 Haridus, kultuur, tervishoid.....	9
1.5 Ettevõtlus ja tööhõive.....	9
1.6 Rõuge valla asustatumad külad.....	10
2. RÕUGE VALLA JÄÄTMEHOOLDUSE ISELOOMUSTUS.....	11
2.1 Rõuge valla jäätmete kogumine.....	11
2.1.1 Olmejäätmed.....	11
2.1.2. Pakendijäätmed.....	12
2.1.3. Ohtlikud jäätmed.....	12
2.2. Rõuge valla jäätmehoolduse peamised probleemid.....	13
3. RÕUGE VALLAS HINNANGULISELT TEKKIVAD JÄÄTMED.....	13
3.1 Olmejäätmed.....	13
4. JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMISE EESMÄRGID JA KORRALDUS.....	17
4.1. Jäätmehoolduse üldised eesmärgid ja meetmed.....	18
4.1.1. Jäätmehoolduse üle kontrolli saavutamine.....	18
4.1.2. Jäätmevaldajate register.....	18
4.1.3. Ettevõtete jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja koostamine.....	19
4.2. Jäätmete tekke vältimine ja koguste vähendamine.....	19
4.2.1. Pandimärgiga pakendi kogumissüsteem.....	20
4.3. Korraldatud olmejäätmevedu.....	20
4.3.1. Korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliigid.....	21
4.3.2. Korraldatud olmejäätmeveo piirkond.....	21
4.3.3. Korraldatud olmejäätmeveo läbiviimise korraldus ja tingimused.....	22
4.3.4. Korraldatud olmejäätmeveoga liitumise kohustuslikkus.....	22
4.3.5. Korraldatud jäätmeveost vabastamine.....	23
4.3.6. Korraldatud olmejäätmeveo teenustasu piirmäär.....	23
4.3.7. Korraldatud olmejäätmeveoettevõtte kohustused.....	24
4.3.8. Piirkonna jäätmevaldajate kohustused.....	24
4.3.9. Segaolmejäätmete kõrvaldamine.....	25
4.3.10. Korraldatud olmejäätmeveo konkurss.....	25
4.4. Taaskasutatavad jäätmed.....	26
4.4.1. Rõuge jäätmejaam.....	26
4.4.2. Pakendite ja –jäätmete kogumine ja käitlemine.....	26
4.4.3. Ohtlike jäätmete kogumine ja käitlemine.....	27
4.4.3.1. Ohtlike jäätmete kogumine.....	28
4.4.3.2. Probleemtoodete kogumine ja käitlemine.....	29
4.4.4. Orgaaniliste jäätmete kogumine ja käitlemine.....	30
4.4.4.1. Orgaaniliste jäätmete käitlemine 2006 - 2009.....	31
4.4.4.2. Orgaaniliste jäätmete käitlemine alates 01.01.2008.a.....	32
4.4.4.3. Rõuge valla komposteerimisväljak.....	33
4.4.4.4. Komposti kasutamine.....	33
4.4.5. Ehitus- ja lammutsjäätmete kogumine ja käitlemine.....	33
4.4.6. Puidujäätmete kogumine ja käitlemine.....	34

4.5. Jäätmete veo optimeerimine.....	35
4.6. Tavajäätmete põletamine	35
4.7. Jäätmekäitluses vajamineva loodusvara mahu hinnang	36
5. JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE.....	36
6. JUURIIDDILISEST ISIKUST JÄÄTMEVALDAJATE ÜLESANDED	38
7. RÕUGE VALLA ÕIGUSAKTID JA JÄÄTMEHOOLDUSE RAHASTAMINE	38
7.1. Rõuge valla õigusaktid	38
7.2. Jäätmehoolduse rahastamine.....	39
8. TEGEVUSKAVA	40
9. KASUTATUD KIRJANDUS	44

SISSEJUHATUS

Jäätmekava koostamisel on lähtunud jäätmeseaduse §-st 42, mille kohaselt on kohaliku omavalitsusüksuse jäätmekava, maakonna jäätmekavast juhindudes, koostatud kohaliku omavalitsusüksuse arengukava jäätmehoolduse arendamist põhjalikumalt puudutav osa.

Rõuge valla jäätmekava koostamise eesmärgiks on analüüsida piirkonna jäätmehoolduse hetkeolukorda, määratleda seadusandlusest tulenevad jäätmehoolduse nõuded ning välja töötada piirkonna jäätmehooldusalased eesmärgid ja tegevuskava. Käesoleva jäätmekava koostamisel on aluseks võetud eelkõige jäätmeseadus, Üleriigiline jäätmekava ja Võrumaa jäätmekava.

Piirkonna jäätmehooldusalasteks eesmärkideks on korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmetekitajate arvu suurendamine, taaskasutatavate jäätmete liigiti kogumine ja nende sorteerimine tekkekohal, sh pakendijäätmete kogumissüsteemi täiustamine, ning piirkonna jäätmetekitajate jäätmehooldusalase keskkonnateadlikkuse tõstmine, läbi teavitus- ja koolitustöö.

Suurimaks muudatuseks Rõuge valla jäätmehoolduse korraldamisel on jäätmeseaduse § 66 mõistes korraldatud olmejäätmeveo korraldamine. Seni on olmejäätmeveoga liitunud peamiselt piirkonna keskasulad (Rõuge alevik, Viitina), väljaspool keskasulaid on aga kogumissüsteemiga liitunud üksikud jäätmetekitajad. Uue korraldatud olmejäätmeveo piirkonna kehtestamisel, on eesmärgiks võetud võimalikult paljude piirkonna elanikele ja teistele jäätmetekitajatele regulaarse jäätmekäitlusteenuse osutamine ning optimaalne teenuse piirhinna väljatöötamine. Rõuge valla korraldatud olmejäätmevedu hõlmab endas ainult segaolmejäätmeid.

Lisaks segaolmejäätmete käitlemisele arendatakse piirkonnas jäätmete liigiti kogumist ja sorteerimist nende tekkekohal. Selleks on rajatud Rõuge alevikku jäätmejaam, kuhu saab viia liigiti kogutud klaasi, plasti, rehve, ohtlikke jäätmeid, pakendi jäätmeid jne. Piirkonna pakendijäätmete kogumiseks on müügipunktide ja suuremate elamugruppide juurde paigaldatud pakendikogumiskonteinerid.

Jäätmekava on koostanud Rõuge valla keskkonnaspetsialist Grete Saarniit.

Jäätmekava koostamiseks moodustati töögrupp, kuhu kuulusid:
Rõuge Vallavalitsus, Grete Saarniit isikus;
Rõuge Vallavalitsus, Olev Mõttus isikus;
Võrumaa Keskkonnateenistus, Eve Konsap isikus;

Jäätmekava ulatus ja üldnõuded sisu osas on toodud jäätmeseaduse § 39 ja lisaks nõuded kohaliku omavalitsuse jäätmekavale § 42.

Jäätmekavas on käsitletud peamiselt kodumajapidamistes tekkivaid ja käideldavaid jäätmeid. Ettevõtete jäätmekäitluse arendamiseks on käesoleva jäätmekavaga pandud ettevõtetele täiendavad kohustused oma jäätmehoolduse planeerimiseks.

Jäätmekavas ei ole käsitletud jäätmeliike, mis ei kuulu jäätmeseaduse § 1 järgi jäätmeseaduse reguleerimisalasse.

Jäätmekava ajakohastamine peaks toimuma iga viie aasta järel, pärast Üleriigilises jäätmekavas ning jäätmehooldust reguleerivates õigusaktides toimunud muudatusi. Jäätmekava pidev uuendamine peaks toimuma igal aastal ning samuti pärast suuremate muudatuste toimumist piirkonna jäätmehoolduses, hinnates läbiviidud tegevusi ja nende efektiivust ning täpsustades jäätmehoolduse arenguvisioni ja planeeritavaid meetmeid.

Jäätmekava eelnõu kooskõlastatakse, avalikustatakse ning võetakse vastu Rõuge Vallavolikogu poolt jäätmeseaduse §-des 55 – 59 sätestatud korras. Jäätmekava eelnõu avalikustamine ja kehtestamine toimub järgmise programmi alusel: Jäätmekava eelnõu avalikustatakse ettepanekute ja vastuväidete esitamiseks Rõuge valla koduleheküljel www.rauge.ee, Rõuge vallamajas ning Rõuge, Viitina, Nursi ja Säna raamatukogudes. Sellekohane kuulutus ilmub Rõuge valla infolehes ning Rõuge valla koduleheküljel www.rauge.ee vähemalt 14 päeva enne jäätmekava eelnõu avalikku väljapanekut. Jäätmekava eelnõu avalik väljapanek kestab 14 päeva. Jäätmekava eelnõu avalik koosolek toimub vaid juhul kui eelnõu suhtes on avaliku väljapaneku ajal esitatud kirjalikke ettepanekuid või vastuväiteid. Teade avaliku koosoleku toimumise või mittetoimumise kohta esitatakse 14 päeva enne selle toimumist Rõuge valla infolehes ning Rõuge valla koduleheküljel www.rauge.ee. Enne jäätmekava vastuvõtmist (protsess toimub paralleelselt eelnõu avalikustamisega) esitatakse see arvamuse avaldamiseks Võrumaa Keskkonnateenistusele ning Võru maavanemale.

1. RÕUGE VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

1.1 Asukoht

Rõuge vald asub Võru maakonna kesk- ja lõunaosas, olles üks 13-st Võrumaa omavalitsusest. Vallas administratiivne keskus asub Rõuge alevikus. Valda ümbritsevad Sõmerpalu ja Võru vald põhjast, Läti Vabariik lõunast, Haanja vald idast, Antsla ja Varstu vald läänest. Vallas pindala on 263,7 km².

Vallas on 107 küla. Suuremad keskused 01.01.2007 seisuga on: Rõuge alevik, Nursi küla, Viitina küla, Sänna küla. Rõuge alevikus elab 20% kogu valla elanikest.

Maakonnakeskus Võru asub 16 km kaugusel, Tallinn 273 km, Tartu 84 km, Riia 220 km, Pihkva 120 km.

1.2 Rõuge valla rahvastik ja elamumajandus

Rõuge Vallavalitsuse andmetel elab vallas 01.01.2007. aasta seisuga 2283 elanikku (vt. Tabel 1). Tiheasustusega aladena on käsitletava Rõuge alevik, kus elab 20% Rõuge valla elanikkonnast.

Tabel 1. Rõuge valla rahvaarv aastate lõikes.

Aasta	Rahvaarv
2003	2301
2004	2314
2005	2339
2006	2333
2007	2283

Rahvastiku tihedus on 8,6 in/km², Võrumaa keskmine asustustihedus 18 in/km² ning Eesti 30 in/km². Valla territooriumil paikneb rahvastik väga ebahühtlaselt 38% rahvast elab 4 ajaloolises keskuses: Rõuge alevik, Nursi, Viitina ja Säna. Valdavalt on vallas üksikelamud (talud), korterelamud on Rõuge alevikus, Viitinas ja Nursis.

Rõuge vallas on vallavalitsuse andmetel asustatud elamuid 1689. Vallas on kokku 902 majapidamist (vt. Tabel 2), seega on keskmiselt 0,4 inimest ühes leibkonnas.

Tabel 2. Rõuge valla majapidamiste arv külade kaupa.

Jrk	Küla	Majade arv	Jrk	Küla	Majade arv	Jrk	Küla	Majade arv
1	Aabra	3	37	Kurgjärve	3	73	Rebäsemõisa	4
2	Ahitsa	4	38	Kurvitsa	4	74	Riitsilla	14
3	Augli	6	39	Kuuda	4	75	Ristemäe	1
4	Haabsilla	5	40	Kähri	2	76	Roobi	8
5	Haki	2	41	Kängsepä	6	77	Ruuksu	7
6	Hallimäe	6	42	Laosaarõ	2	78	Suurõ-Ruuga	10
7	Handimiku	16	43	Lauri	15	79	Rõuge	117
8	Hapsu	4	44	Liivakupalu	2	80	Saarlasõ	20
9	Hansi	10	45	Listaku	7	81	Sadramõtsa	24
10	Heedu	10	46	Lutika	2	82	Saki	4
11	Heibri	15	47	Lükkä	6	83	Sandisuu	6
12	Hinu	4	48	Matsi	14	84	Savioru	7
13	Hotõmäe	3	49	Mikita	4	85	Sika	4
14	Horsa	5	50	Muduri	4	86	Sikalaanõ	3
15	Hurda	16	51	Muhkamõtsa	7	87	Simmuli	5
16	Härämäe	5	52	Muna	2	88	Soekõrdsi	17
17	Jaanipeebu	9	53	Murdõmäe	1	89	Soemõisa	4
18	Jugu	2	54	Mustahamba	16	90	Soomõoru	9
19	Järvepalu	12	55	Mõõlu	7	91	Säna	30
20	Järveküla	4	56	Märdi	13	92	Tallima	6
21	Kadõni	3	57	Möldri	8	93	Taudsa	12
22	Kahru	2	58	Nilbõ	12	94	Tialasõ	5
23	Kaku	2	59	Nogu	11	95	Tiidu	4
24	Kaluka	4	60	Nursi	39	96	Tilgu	4
25	Karaski	3	61	Ortumäe	7	97	Tindi	15
26	Karba	3	62	Paaburissa	5	98	Toodsi	3
27	Kaugu	9	63	Paeboja	3	99	Tsirgupalu	3
28	Kavõldi	7	64	Pugõstu	1	100	Tsutsu	4
29	Kellamäe	9	65	Pulli	4	101	Tüütsi	3
30	Kiidi	4	66	Põdra	5	102	Utessuu	7
31	Kogrõ	4	67	Põru	3	103	Vadsa	2
32	Kokõmäe	12	68	Pärlijõe	8	104	Vanamõisa	9
33	Kokõjüri	5	69	Püssä	6	105	Viitna	35
34	Kokõ	7	70	Rasva	8	106	Viliksaarõ	2
35	Kolga	4	71	Raudsepä	3	107	Väiku-Ruuga	8
36	Kuklasõ	7	72	Rebäse	16		Kokku	902

Lähtuvalt tabel 2 andmetest on näha, et Rõuge valda iseloomustab hajaasustus. On väga palju külasid (107). Korraldatud jäätmeveo rakendamine kõigis neis külates on raskendatud, sest külad asetsevad üksteisest kaugel, samuti on ühes külas olevad majapidamised üksteisest kaugel ning teeolud on kevadel ja sügisel väga halvad. Korraldatud jäätmeveo rakendamisel tuleb arvestada mõistlikkuse printsiipi ning liita korraldatud jäätmeveoga need külad ja majapidamised kuhu jäätmeautol on võimalik ligi pääseda ja sinna sõit ei tuleks ülemäära kulukas.

1.3 Rõuge valla tehniline infrastruktuur

Teedevõrk

Rõuge vald asub Kagu-Eestis, valda läbib Võru-Valga maantee, valla põhjaosa piirneb raudteega (suund Petseri – Võru – Valga). Valla territooriumil on riigimaanteid 141 km, sellest tolmuvaba kattega 61 km ja kruusakattega 80 km. Kohalikke maanteid on 170 km. Era- ja kohalikel teedel on 15 silda ja 197 truupi. Toimub regulaarne valla teede korrashoid. Sügisel ja kevadel on kruusakattega teed vallas väga halvas olukorras. Teed on kergesti lagunevad, pehmed ja paljudes kohtades üle ujutatud. Suurte autodega on sõitmine raskendatud, kuna autod lõhuvad teid. Lumetõrje talvel tagatakse valla omandis oleva lumetõrjetehnika abil. Jäätmekäitluse seisukohalt on teeolud olulised jäätmete kogumisel suurema asustustihedusega aladel.

Veevarustus, kanalisatsioon, puhastusseadmed, soojavõrk

Rõuge valla territooriumil on Eesti Geoloogiakeskuse andmetel 31 puurkaevu, nendest 2 uurimisotstarbelised. Ühisveevärgiteenusega on seotud 13 puurkaevu. Pere talumajapidamise või ettevõtte veega varustamiseks töötab 11 puurkaevu. Rakendust ei ole mitmetel põhjustel leidnud 5 puurkaevu. Vett kasutatakse peamiselt olmeveena (joogiveena), kohati ka tehnoloogilisteks vajadusteks. Puurkaevudest võetavat põhjavett ei töödelda ja vesi vastab enam-vähem kehtivatele joogivee kvaliteedinõuetele (v.a raua sisaldus).

Aleviku elanike joogiveega varustamise tagavad mitmed ettevõtted ja organisatsioonid. Kõige suurem osakaal veevarustusteenuse pakkumisel langeb OÜ-le Rõuge Kommunaalteenus. Veevarustusteenust pakuvad veel MTÜ Kirikumõisa Vesi, Rõuge Põhikool, Võru Tarbijate Ühistu Rõuge kauplus. Ühiskanalisatsiooni teenust pakub ainult OÜ Rõuge Kommunaalteenus. Teistel veetarbijatel on kogumiskaevud või oma väikepuhastid.

Rõuge lähipiirkonnale on uue veevarustuse ja kanalisatsiooniskeemi koostamine ja selle väljaehitamine suure tähtsusega. Rõuge alevikust on kanaliseeritud ainult 1/3. Suurem osa territooriumist on kanaliseerimata. Elanikkond saab joogivett salvkaevudest. Salvkaevud on madalad ja reostatud kuna toituvad pinnasevetest. Olme- ja reoveed satuvad valla tänavate ääres olevatesse lahtistesse kraavidesse ja sealt ümbruskonna järvedesse ning edasi reostab see Koiva või Peipsi alam-vesikonda. Selle vältimiseks on vajalik puhastusseadmete rekonstrueerimine vastavalt keskkonnanõuetele. See parandaks oluliselt piirkonna joogivee kvaliteeti ja vähendaks tunduvalt keskkonnareostust.

Hetkel töötab Rõuge vallas 3 kaugkütte katlamaja, mis asuvad Rõuge alevikus (2), Viitinas. Täiesti moderne ja probleemivaba on 2006.a rekonstrueeritud Rõuge katlamaja, mis töötab keskkonnasäästlikul hakkepuidul. Rõuge katlamaja kütab Rõuge alevikus asuvaid kortermaju ja lasteaeda ning perearstikeskust.

1.4 Haridus, kultuur, tervishoid

Haridusasutustest on vallas:

Rõuge Põhikool – asukoht Rõuge alevik

Rõuge Lasteaed – asukoht Rõuge alevik

Rõuge Põhikooli filiaal – asukoht Viitina küla

Rõuge lasteaia filiaal – asukoht Viitina küla

Vallas on neli raamatukogu: Rõuge raamatukogu, Viitina raamatukogu, Nursi raamatukogu ja Sänna raamatukogu.

Rõuge vallas on 2006. aasta seisuga 10 isetegevusringi, mis töötavad Rõuge rahvamajas, Nursi ja Viitina seltside juures. Rahvamaja teenindab kultuuriliselt kogu valla elanikkonda. Kohaliku rahvamaja kasutus on keskmine, siin tegutseb Rõuge raamatukogu, näitetrupp ja rahvatants.

Suvisel hooajal leiavad kasutust eelkõige Ööbikuoru matkarajad, Luhasoo matkarada ja Viitina Järvesaare laululava.

Kontserdipaigana on kasutust leidnud ka Rõuge kirik, Viitina laululava.

Sportimistingimused on vallas olemas: suusarajad, valminud spordihoone 2003 koos täismõõtmelise võimla, jõusaali ja aeroobikasaaliga.

Rõuge alevikus asuvas perearstikeskuses tegutseb üks perearst ning ta osutab esimese astme arstiabi oma perearstipraksises. Perearstiga koos töötavad pereõde ja laborant. Perearstikeskusega samas majas asub Rõuge hooldekodu ning hambaarst. Vallas töötab üks sotsiaaltöötaja, peetakse sotsiaalregistrit. Üksikute vanurite jaoks on hooldekodu, kus toimub nii hooldus kui rehabilitatsioon.

Ravimeid müüb OÜ Rõuge Apteek, mis asub samuti koos perearsti ja hambaraviga ja hooldekoduga ühes hoones.

Lähim haigla asub Võru linnas (16 km Rõugest), mille alluvusse kuulub ka 24 h ööpäevase kättesaadava kiirabi teenus.

1.5 Ettevõtlus ja tööhõive

Jäätmekäitluse seisukohalt on oluline Rõuge valla territooriumil tegutsevate ettevõtete struktuur ja nende tekitatud jäätmete kogus ning iseloom. 2007 aasta jaanuari seisuga oli äriregistrisse kantud: 62 OÜ, 3 AS, 92 FIE, 29 MTÜ, 1 SA, 2 Tulundusühistut.

Tabel 3 . Rõuge vallas registreeritud töötud aastate kaupa.

Aasta	Töötute arv
2000	66
2001	50

2002	39
2003	40
2004	28
2005	62
2006	40

Töötute arv (vt Tabel 3) võib olla tegelikult isegi suurem kuna kõik töötajad ei registreeri ennast töötuks. Tööhõive ja sissetulekud on näitajad, mis mõjutavad jäätmehoolduse arengut, sest madala sissetulekuga piirkondades ei suuda elanikud kanda kaasaegse jäätmehoolduse kulusid.

Suuremad ettevõtted töötajate arvu järgi on AS Saarlase Saeveski (26) ja AS Todas (18).

1.6 Rõuge valla asustatumad külad

Tõmbekeskuseks Rõuge vallas on Rõuge alevik. Tabelis 4 on toodud eelkõige välja need külad, kus on rohkem elanikke, eesmärgiga et oleks võimalik leida külad kuhu prügiauto pääseks ligi ja kus oleks otstarbekas korraldatud jäätmevedu rakendada .

Tabel 4. Rõuge valla asustatuimad külad.

Tõmbekeskus	Kaugus tõmbekeskusest	Elanike arv	Majapidamised	
			Eramajad	Korterimajad
Rõuge alevik	-	454	100	6 tk 94 korteriga
Nursi	7	171	34	3 tk 20 korteriga
Viitina	6	158	40	3 tk 140 korteriga
Sänna	7	73	33	
Sadramõtsa	15	41	24	
Saarlase	4	40	20	
Väike-Ruuga	2	27	18	
Soekõrdsi	3	35	17	
Handimiku	1	43	16	
Hurda	7	48	16	
Mustahamba	5	28	16	
Tindi	1	21	16	
Heibri	8	47	15	
Lauri	5	32	15	
Matsi	5	25	14	
Riitsilla	9	29	14	
Märdi	10	21	13	
Järvepalu	10	26	12	
Kokemäe		26	12	
Nilbö	9	29	12	
Taudsa	3	25	12	
Nogu	4	28	11	
Suure-Ruuga	2	26	10	
Jaanipeebu	1	25	9	
Kaugu	9	21	9	
Kellamäe		14	9	
Möldri	1	24	8	
Listaku	12	27	7	

Muhkmõtsa	2	21	7	
Ruuksu	5	21	7	
Pulli	6	22	5	

2. RÕUGE VALLA JÄÄTMEHOOLDUSE ISELOOMUSTUS

Jäätmekava koostamisel on piirkonnas kogutud ja käideldud jäätmeliikide ja koguste hindamise aluseks võetud jäätmekäitlusettevõtete, kes tegelevad Rõuge vallas jäätmekäitlusega teenustööna, poolt Võrumaa keskkonnateenistusele esitatud aastaaruanded, Võru maakonna jäätmekava, erinevad Eestis teostatud jäätmekäitluselased uuringud ja Rõuge Vallavalitsuse esitatud andmed.

Jäätmeluba Rõuge vallast jäätmete kogumiseks ja veoks omavad järgmised jäätmekäitlusettevõtted:

AS Epler & Lorenz – peamiselt ohtlikud, vanarehvid, elektroonika jäätmed;
 Kuusakoski AS – metalli-, vanarehvid, elektroonika jäätmed;
 Cleanaway AS – segaolme-, ehitus-, pakendi, ohtlikud jäätmed;
 Ragn-Sells AS – segaolme-, ehitus-, pakendi, ohtlikud jäätmed.

2.1 Rõuge valla jäätmete kogumine

Segaolmejäätmete kogumiseks kasutatakse väga erineva suurusega kogumiskonteinereid: kortermajade juures on peamiselt 0,6 m³; 0,8 m³; 1,5 m³ ja 2,5 m³ konteinerid ning eramajade teenindamiseks 0,10 m³; 0,14 m³; 0,19 m³; 0,24 m³ ja 0,37 m³ suuruseid kogumiskonteinerid. Kogumissüsteem on kujundatud eesmärgiga koguda ühe jäätmeveoringiga võimalikult palju jäätmeid ja pakkuda jäätmetekitajatele regulaarset teenust.

2.1.1 Olmejäätmed

2006. a koguti Rõuge valla majapidamistest kokku 124 tonni olmejäätmeid, mis teeb ühe valla elaniku kohta ca 54 kg/a.

Järgnevad andmed (Tabel 5) sisaldavad ainult jäätmekäitlusettevõtete poolt kogutud jäätmekoguseid. Statistikast jäävad välja organiseeritud jäätmekogumisega mitteliitunud või kogumisvõimalusi mittekasutavate jäätmevaldajate poolt tekitatud jäätmeliigid ja –kogused ning jäätmevaldajate poolt “ise käideldud” jäätmekogused (põletamine, matmine jne) ja illegaalselt ladestatavad jäätmed.

Tabel 5 (andmed Võrumaa Keskkonnateenistus)

	2005	2006
Segaolmejäätmed kodumajapidamisest, tonni	103	124
Tekkis kg/in a	44	54,4
Segaolmejäätmed asutustest, tonni	69	72

Vastavalt Võrumaa jäätmekavale tekkis Võrumaal 103 kg jäätmeid ühe elaniku kohta aastas.

2.1.2. Pakendijäätmed

Alates 2004. a. 1 maist toimib Eestis tootjavastusel põhinev pakendikogumissüsteem(-id). Tootjavastutuse rakendamiseks on Eestis loodud kolm pakendijäätmete kogumisega tegelevat pakendiorganisatsiooni: MTÜ Pakendiringlus ja MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon tegelevad segapakendi (metall, plast, klaas, paber-papp jne) ning MTÜ Eesti Pandipakend tegeleb pandiga koormatud joogipakendi kogumise ning taaskasutamise. Süsteemi toimimiseks on pakendeid tootvad ettevõtted (n. toiduainete tööstusettevõtted, hulgilaod) ja pakendeid importivad ettevõtted delegeerinud oma kohustused taaskasutusorganisatsioonidele, kes omakorda ostavad pakendijäätmete kogumisteenust kas kaubandusettevõtetelt (kes müüvad pandipakendit) või jäätmekäitlusettevõtetelt (kes koguvad ja taaskasutavad segapakendit).

Tabel 6. Segapakendi kogumiskonteinerid Rõuge vallas.

Tootjavastutusorganisatsioon	Küla	Maht	Tühjendaja
MTÜ Pakendiringlus	Viitina	3,0 m ³	Cleaneway AS
	Sänna	0,6 m ³	Cleaneway AS
	Rõuge alevik	0,6 m ³	Cleaneway AS
	Nursi	0,6 m ³	Cleaneway AS
MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon	Rõuge alevik	2x 0,6 m ³	Ragn-Sells AS
	Nursi	0,6 m ³	Ragn-Sells AS
	Viitina	0,6 m ³	Ragn-Sells AS

2.1.3. Ohtlikud jäätmed

Kodumajapidamistes tekkinud ohtlikke jäätmeid kogutakse Rõuge alevikus asuvas jäätmejaamas. Ohtlike jäätmete kogumiskonteineri tühjendamist korraldab AS Epler & Lorenz.

2006. a koguti vallas 7,56 tonni ohtlike (sh. probleemtooteid – n. elektroonikajäätmed, akud jne) jäätmeid aastas (*täpsemad andmed toodud Tabelis 7*).

Üleriigilise jäätmekava koosseisus tehtud olmejäätmete koostise uuringute kohaselt moodustavad kodumajapidamistes tekkinud ohtlikud jäätmed 1% olmejäätmetest.

Tabel 7. Rõuge jäätmejaamast kogutud jäätmed perioodil 02.12.2005-28.09.2006.

Jäätmenimetus	Jäätmekood	Kogutud perioodil 02.12.2005 kuni 28.09.2006 Kokku kg
Ohtlike aineid sisaldav pakend	15 01 10	253
Õlifiltrid ja pühkematerjal	15 02 02	20
Pliiakud	16 06 01	1258
Ravimid	20 01 98	38
Taimkaitsevahendid/Pestitsiidid	20 01 19	63

Õlijäätmed	20 01 27	181
Värviäätmed	20 01 27	1313
Patareid	20 01 33	14,2
Elektroonikaseadmed	20 01 36	4327
Asbesti sisaldavad jäätmed	17 06 01	24
Kemikaalid	20 01 17	69
Klaastaara	20 01 02	3173
Plasttaara	20 01 39	87
Paber ja papp	20 01 01	497
Vanarehvid	16 01 03	23
Ehitus- ja lammutuspraht	17 09 04	17270
Päevalguslambid	20 01 21	85,25
Elavhõbedajäätmed	20 01 21	0,19

2.2. Rõuge valla jäätmehoolduse peamised probleemid

- Puudub ülevaade olmejäätmeveoga liitunud elanike üle. Hinnanguliselt annab regulaarselt kogumissüsteemile segaolmejäätmeid üle ca 3 % Rõuge valla elanikkonnast.
- Jäätmehooldusalane statistika ei anna selget ülevaadet tegelikult jäätmehooldusega haaratud jäätmetekitajatest ning piirkonnast kogutud jäätmeliikide ja –koguste kohta.
- Hajaasustuses ei soovi jäätmetekitajad liituda korraldatud jäätmeveoga.
- 2009. a. prügilate asukohad kaugel.
- Inimesed ei kasuta piisavalt pakendijäätmete kogumissüsteemi.
- Jäätmetekitajate vähene huvi jäätmehoolduse vastu.
- Elanikkonna ebapiisav teadlikkus jäätmekäitluse osas – inimesed ei mõista jäätmete liigiti kogumise ega säästliku tarbimise eelist.
- Vallas esineb ebaseaduslikke jäätmete mahapanekukohti ja jääkreostusega alasid.
- Ei ole arvestatud jäätmete koguste vähendamisega.
- Ebapiisav on kontroll jäätmete ebaseadusliku ladustamise üle. Vallas on puudu inimestest, kes tegeleks järelevalvega.
- Jäätmeveoga on liitunud väga vähesed Rõuge valla ettevõtted ja majapidamised. Ettevõtetes puudub jäätmete liigitikogumissüsteem.
- Töölud Rõuge vallas on muutuvad, mis raskendab ja piirab korraldatud jäätmeveo rakendamisel haaratavate majapidamiste arvu.

3. RÕUGE VALLAS HINNANGULISELT TEKKIVAD JÄÄTMED

3.1 Olmejäätmed

Olmejäätmed on kodumajapidamises tekkinud jäätmed ning kaubanduses, teeninduses või mujal tekkinud oma koostiselt ja omadustelt samalaadsed jäätmed. Olmejäätmetes võib sisalduda nii tava- kui ka ohtlikke jäätmeid. Olmejäätmed on inimeste elutegevuses või elukorralduses oma tarbimisomadused kaotanud esemed, ained või nende jäägid. Olemuselt on olmejäätmed heterogeensed ja nende koostis muutuv. Erinevused on maal ja linnas ning ka aastaajast sõltuvalt tekkivate jäätmete koostises. Olmejäätmete koostise erinevust regiooniti mõjutab veel asjaolu, et

ettevõtluses (kaubanduses, teeninduses ja mujal) tekkivaid segaolmejäätmeid (olmejäätmetega sarnased jäätmed) ei sorteerita.

AS Maves poolt koostatud ning Riigikogu 4. detsembri 2002. a otsusega heaks kiidetud Üleriigilise jäätmekava kohaselt tekkis 2000.a Eestis ühe elaniku kohta keskmiselt 378 kg olmejäätmeid aastas, mis teeb ca 1 kg segaolmejäätmeid inimese kohta päevas.

Eestis tekib aastas 200-300 kg olmejäätmeid ühe elaniku kohta. Võrumaa jäätmekava kohaselt tekib Võrumaal ühe elaniku kohta 103 kg segaolmejäätmeid aastas, mis on eesti keskmisest tunduvalt väiksem. Tekkivate olmejäätmete kogus sõltub suuresti elanike tarbimisharjumustest ning kaubandus ja teiste teenindusettevõtete lähedusest või paremast ühendusest suuremate tömbekeskustega.

Peale segaolmejäätmete kuuluvad olmejäätmete hulka ka kõikvõimalikud liigiti kogutud jäätmed, mis ohtlikkuse poolest on kas tava- või ohtlikud jäätmed ja üldjuhul need jäätmed ei tohiks kuuluda prügilatesse ladestamisele.

Tekkivateks olmejäätmekogusteks on loetud jäätmekogused, mida on põhimõtteliselt korraldatud jäätmekogumissüsteemiga (korraldatud jäätmevedu, jäätmete liigitikogumise võimalused jne) võimalik kokku koguda ja nõuetekohasesse käitlusesse suunata. Tekkivateks olmejäätmekogusteks ei ole loetud jäätmeliike ja –koguseid, milliseid jäätmevaldajad ise käitlevad (põletus, kompostimine jne) ning ettevõtetes ja asutustes tekkinud samalaadseid olmejäätmeid.

Eeltoodust tulenevalt on arvestatud Rõuge valla olmejäätmete tekkeks:

Eramajades ja hajaasustusega piirkonna elaniku kohta: 103 kg/a elaniku kohta
Nende andmete alusel on hinnatud ka Rõuge vallas üldiselt tekkivate olmejäätmete koguseid (vt. Tabel 8).

Tabel 8. Rõuge valla majapidamistes hinnanguliselt tekkivate olmejäätmete kogus, t/a.

Küla	Elanikke	Jäätmekogus
Aabra	2	0,206
Ahitsa	2	0,206
Augli	18	1,854
Haabsilla	11	1,133
Haki	1	0,103
Hallimäe	9	0,927
Handimiku	43	4,429
Hapsu	1	0,103
Hansi	17	1,751
Heedu	24	2,472
Heibri	47	4,841
Hinu	5	0,515
Hotõmäe	2	0,206
Horsa	7	0,721
Hurda	48	4,944
Härämäe	3	0,309
Jaanipeebu	25	2,575

Jugu	3	0,309
Järvepalu	26	2,678
Järveküla	12	1,236
Kadõni	1	0,103
Kahru	2	0,206
Kaku	3	0,309
Kaluka	3	0,309
Karaski	11	1,133
Karba	2	0,206
Kaugu	21	2,163
Kavõldi	8	0,824
Kellämäe	14	1,442
Kiidi	9	0,927
Kogrõ	1	0,103
Kokõmäe	13	1,339
Kokõjüri	8	0,824
Kokõ	3	0,309
Kolga	5	0,515
Kuklasõ	20	2,06
Kurgjärve	3	0,309
Kurvitsa	13	1,339
Kuuda	4	0,412
Kähri	1	0,103
Kängsepä	19	1,957
Lauri	32	3,296
Liivakupalu	4	0,412
Listaku	27	2,781
Lutika	5	0,515
Lükkä	10	1,03
Matsi	25	2,575
Mikita	13	1,339
Muduri	8	0,824
Muhkamõtsa	21	2,163
Muna	3	0,309
Murdõmäe	13	1,339
Mustahamba	28	2,884
Mõõlu	10	1,03
Märdi	21	2,163
Möldri	24	2,472
Nilbõ	29	2,987
Nogu	28	2,884
Nursi	171	17,613
Ortumäe	3	0,309
Paaburissa	9	0,927
Paeboja	4	0,412
Pugõstu	2	0,206
Pulli	22	2,266
Põdra	13	1,339
Põru	9	0,927
Pärlijõe	12	1,236
Püssä	19	1,957

Rasva	24	2,472
Raudsepä	7	0,721
Rebäse	23	2,369
Rebäsemõisa	15	1,545
Riitsilla	29	2,987
Ristemäe	11	1,133
Roobi	17	1,751
Ruuksu	21	2,163
Suurõ-Ruuga	26	2,678
Rõuge	455	46,865
Saarlasõ	40	4,12
Sadramõtsa	41	4,223
Saki	4	0,412
Sandisuu	8	0,824
Savioru	13	1,339
Sika	10	1,03
Sikalaaõ	11	1,133
Simmuli	14	1,442
Soekõrdsi	35	3,605
Soemõisa	6	0,618
Soomõoru	13	1,339
Sänna	73	7,519
Tallima	9	0,927
Taudsa	25	2,575
Tialasõ	15	1,545
Tiidu	9	0,927
Tilgu	9	0,927
Tindi	21	2,163
Toodsi	12	1,236
Tsirgupalu	10	1,03
Tsutsu	7	0,721
Tüütsi	4	0,412
Utessuu	11	1,133
Vadsa	10	1,03
Vanamõisa	14	1,442
Viitina	158	16,274
Viliksaarõ	8	0,824
Väiku-Ruuga	27	2,781
KOKKU	2280	234,84

Olmejäätmed on oma olemuselt heterogeensed ja nende koostis on muutuv. Jäätmete koostis muutub suuresti sõltuvalt inimeste tarbimisharjumistest, kaubandusettevõtete kaugusest, inimeste võimalusest jäätmeid ise käidelda. Isekäitlemise osakaal on oluliselt suurem maapiirkondades nagu on seda Rõuge vald, kus eramajades orgaanilised toidujäätmed komposteeritakse või osaliselt kasutatakse loomatoiduks ning paberi ja papijäätmed põletatakse.

Rõuge jäätmekavas on olmejäätmete liigilise koostise aluseks võetud Üleriigilises jäätmekavas toodud protsentuaalne koostis. 2000. aastal Tallinnas, Pärnus, Raplas, Aravetel, Kuusalus ja Loo asulas läbiviidud uuringu kohaselt moodustasid olmejäätmetest:

orgaanilised jäätmed keskmiselt 42,1%
paber, papp, kartong 25,3%
klaas 2,7%
metall 3,8%
plast 11,6%
puit 3,3%
püsjäätmed 6,7%
komposiitmaterjalid (k.a kartongil põhinevad joogipakendid) 3,4%
tekstiil 0,9%
ohtlikud jäätmed 0,2%.

4. JÄÄTMEHOOLDUSE ARENDAMISE EESMÄRGID JA KORRALDUS

Jäätmehooldusalaste eesmärkide määratlemisel võetakse aluseks Rõuge valla arengukavas ja valmivas üldplaneeringus toodud eesmärke ja tegevusi ning Jäätmeseaduses ja Pakendiseaduses ning nende alusel kehtestatud määrustega sätestatud jäätmehoolduse üldisi tingimusi.

Jäätmehoolduse korraldamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

“saastaja maksab” põhimõte – jäätmetekitaja kohustub kandma kõik kulutused jäätmete käitlemisele ning nendest põhjustatud keskkonnakahjustuste likvideerimisele;

“tootja vastutuse” põhimõte – kui tooted on muutunud jäätmeteks, peab tootja korraldama nende kogumise ja käitlemise ning taaskasutamise võimalikult suures ulatuses;

läheduse põhimõte – jäätmeid tuleb taaskasutada või kõrvaldada nende tekkekohale võimalikult lähedal keskkonnanõuetele vastavas ning parimat tehnoloogiat kasutavas jäätmekäitluskohas;

Lisaks eeltoodud põhimõtetele on eeldatud, et lähiaastatel piirkonna elanike arv oluliselt ei kasva. Samas aga suureneb kindlasti olmejäätmete kasv, seda tingituna elanike elatustaseme kasvust ja tarbimisharjumuste muutumisest. Jäätmete kogumissüsteemi planeerimisel on eeldatud, et elanike keskkonnateadlikkus suureneb ning korraldatud olmejäätmete kogumissüsteemiga liituvad enamus piirkonna jäätmetekitajaid. Seetõttu suureneb vajadus taaskasutatavate ja ohtlike jäätmete kogumissüsteemi efektiivsema korraldamise järele. Arvestades, et taaskasutatavate jäätmete liigitikogumine, on peamine võimalus jäätmetekitajatel igapäevase jäätmehooldusega seotud kulutusi kokku hoida, peaks kõigil jäätmetekitajatel olema võimalikult võrdsed võimalused jäätmetest vabanemiseks. Seepärast on piirkonna jäätmehoolduse planeerimisel suuremat tähelepanu pööratud hajaasustusega piirkondade kaasamisele korraldatud jäätmekogumissüsteemiga.

Rõuge vallas rakendatakse kolmetasandilist jäätmekäitlussüsteemi:

Esimene tasand – jäätmete kohtsorteerimine ja orgaaniliste jäätmete kompostimine jäätmete tekkekohal.

Teine tasand (kohaliku omavalitsuse tasand) – elanikkonnalt kohtsorteeritud jäätmete kogumine jäätmejaamas, kust need suunatakse edasi, või viiakse kohtsorteerimise konteineritest otse teise toorme kokkuostjale või tarbijale. Samuti

arendatakse koos reoveesette käitlusega teiste orgaaniliste jäätmete kompostimist (eelkõige haljastusjäätmel, hiljem ka teised biolagunevad olmejäätmel).

Kolmas tasand – jäätmekäitluskoht, kus toimub jäätmete taaskasutamine ja kõrvaldamine. Rõuge valla mõistes on kolmanda tasandi jäätmekäitluskohaks segaolmejätmete kui taaskasutatavate jäätmete osas planeeritav Kagu-Eesti regionaalne jäätmekäitluskeskus.

Lähtudes maakondlikest juhistest ja arvestades Rõuge valla senist jäätmehoolduse praktikat, toimub jäätmehoolduse korraldus kahes erinevas kogumissüsteemis:

1. Korraldatud olmejätmevedu
2. Taaskasutatavate jäätmete liigitikogumissüsteem

4.1. Jäätmehoolduse üldised eesmärgid ja meetmed

4.1.1. Jäätmehoolduse üle kontrolli saavutamine

EESMÄRK:

1. Jäätmevoogude kohta tõepärase informatsiooni kogumine.
2. Korraldatud jäätmeveoga liitunud jäätmevaldajate tõhus kontrollimine.
3. Saada järgmiseks korraldatud olmejätmeveo konkursi korraldamiseks TEGELIKUD andmed Rõuge valla jäätmevaldajate ja jäätmevoogude kohta.

TEGEVUS:

- Jäätmevaldajate registri asutamine ja registri pidamine;
- Jäätmevaldajate poolt kohusetundlik jäätmearuannete esitamine;

KORRALDUS:

4.1.2. Jäätmevaldajate register

Jäätmevaldajate §69 kohaselt peab kohaliku omavalitsuse organ asutama oma määrusega jäätmevaldajate registri ning kehtestama registri pidamise korra. Jäätmevaldajate registri pidamise eesmärgiks on tekitada omavalitsusel ülevaade kõikidest piirkonna jäätmevaldajatest, nende poolt jäätmeliikidest ja kogustest ning üles ehitada tõhus andmevahetus jäätmekäitlejatega.

Registrisse kantavad andmed peavad andma selge ülevaate valla jäätmevaldajatest (ka jäätmeveoga mitteliitunud jäätmevaldajatest, kes esitavad aruande oma jäätmekäitluse kohta), nende kasutatavatest jäätmemahutitest (mahutite arv, maht, tühendamise sagedus), jäätmevedaja(te)st. Kindlasti peaks registrisse kandma ka tekkinud jäätmekogused, mis saadakse jäätmevedajatelt (korraldatud jäätmeveo aruannete põhjal või näit. täpsemate andmete saamiseks mahutite tühendamise põhjal arvestatud jäätmekogused elamupiirkondade/elamutüüpide ja jäätmeliikide lõikes). Omavalitsus peaks kindlasti omama järgmisi andmeid: tekkivate jäätmete kogused jäätmeliikide lõikes (segaolmejäätmel, biolagunevad jäätmel, vanapaber ja papp,

ohtlikud jätmed, pakendijätmed jt), edasisele käitlusele suunatud jäätmekogused (taaskasutus, ladestus, jäätmekäitluskohad). Seega peab jäätmevaldajate register kajastama nii korraldatud jäätmeveo kui jäätmete taaskasutussüsteemi läbi kogutavaid jäätmeliike ja –koguseid.

Jäätmevaldajate registri koostamiseks on 2 võimalust: 1) Exceli baasil andmebaas 2) spetsiaalne tarkvaralahendus.

4.1.3. Ettevõtete jäätmekava ja jäätmehoolduseeskirja koostamine

Jäätmeseaduse § 44, lg 4 kohaselt võib kohaliku omavalitsuse organ nõuda oma haldusterritooriumil tegutsevalt isikult, asutuselt ja tootjate ühenduselt Jäätmeseaduse § 39 nõuetele vastava jäätmekava koostamist ja omavalitsusele esitamist, kui see on vajalik omavalitsuse jäätmekava koostamiseks või ajakohastamiseks.

Ettevõtete jäätmekava koostamise eesmärgiks on korrastada ja juhtida Rõuge valla haldusterritooriumil tegutsevate või tegevust alustavate ettevõtete ja asutuste tähelepanu ettevõttes tekkivate jäätmete käitlusele, leidma võimaluse jäätmetekke vähendamiseks ning kasutama tootmises keskkonnakaitseks parimat võimalikku tehnoloogiat.

Rõuge valla tegutsevad ettevõtted peavad oma ettevõtte jäätmekava koostama ja Rõuge Vallavalitsusele esitama hiljemalt 01.01.2011.a., mil alustatakse Rõuge valla jäätmekava uuendamist. Rõuge vallas tegevust alustavad ettevõtted peaksid esitama oma ettevõtte jäätmekava Rõuge Vallavalitsusele nende poolt ehitatud tootmis- või äriruumi kasutusloa taotluse koosseisus (vastavasisuline muudatus viiakse sisse Rõuge valla ehitusmäärusesse).

Kõik Rõuge valla ettevõtted peavad vastu võtma oma ettevõtte jäätmehoolduseeskirja, kus on toodud ettevõttes tekkivate jäätmete liigid ja kogused, jäätmete käitlemistoiimingute kirjeldus, sh. jäätmete tekke ja ohtlikkuse vähendamise meetmed.

4.2. Jäätmete tekke vältimine ja koguste vähendamine

EESMÄRK:

1. Stabiliseerida olmejäätmete ja teiste samalaadsete jäätmete teke inimese kohta aastaks 2011 – 2013.a.
2. Korduvkasutatavate materjalide kasutamise ja jäätmete korduskasutamise suurendamine.
3. Tagatisrahaga kaetud korduvkasutatava pakendikogumissüsteemi efektiivne rakendamine – tagada ringlussevõtt 90% ulatuses 5 aasta jooksul.

TEGEVUS:

- Jäätmete kordus- ja taaskasutusse suunamine;
- Korduvkasutatavate materjalide kasutamise suurendamine, millede kasutamine on võimalik selliselt, et need ei muutu vahepeal jäätmeteks;
- Elanike üldise keskkonnateadlikkuse tõstmine, sh jäätmekäitlusala teavitustöö – elanike informeerimine.

KORRALDUS:

4.2.1. Pandimärgiga pakendi kogumissüsteem

Korraldab: PAKENDIETTEVÕTE või PANDIORGANISATSIOON

Finantseerib: PAKENDIETTEVÕTE või PANDIORGANISATSIOON

Kogumiskoht: MÜÜGIPUNKT

- Pakendiettevõtte või taaskasutusorganisatsioon – korraldab pakendite vastuvõttu müügipunktides või kogumispunktides (taara kokkuostupunktid), korraldab tagatisraha liikumise ning katab kaubandusettevõtete tehtud kulutused pakendite vastuvõtule (vastavalt omavahelisele kokkuleppele);
- Kaubandus e. müügipunktid – võtavad vastu tarbijalt tagastuspakendi, tagastavad tarbijale tagatisraha ning ladustavad ajutiselt tagastuspakendi. Seejärel annavad kogutud pakendikogused üle taaskasutusorganisatsioonile;
- Tarbija – tagastab müügikohta sealt ostetud või samalaadse, tagatisrahaga kaetud, pakendi ning saab tagasi kauba soetamisel makstud tagatisraha. Pakend peab olema säilinud vormiliselt algsel kujul. Süsteemis osalemine on vabatahtlik;
- KOV – määrab oma jäätmehoolduseeskirjaga kindlaks müügikohad, millistes võetakse vastu tagatisrahaga kaetud pakendit ning pakendiliigid, milliseid vastu võetakse. Kontrollib müügikohtade lepingute olemasolu taaskasutusorganisatsiooniga ning müügipunktide omavahelisel kohustuse jagamisel koostöölepingute olemasolu.

4.3. Korraldatud olmejäätmevedu

EESMÄRGID:

1. Korraldatud olmejäätmeveo konkursi välja kuulutamine hiljemalt 01.01.2008.a.
2. Korraldatud olmejäätmeveo rakendamine hiljemalt 01.07.2008.a.
3. Liita korraldatud olmejäätmeveoga 75% jäätmetekitajatest 31.12.2008. aastaks.

KORRALDUS:

Jäätmeseaduse § 66, lg 1 järgi on korraldatud olmejäätmevedu kohaliku omavalitsusorgani korraldatud konkursi korras valitud ettevõtja poolt olmejäätmete kogumine ja vedu määratud piirkonnast määratud jäätmekäitluskohta.

Korraldatud olmejäätmete kogumise ja veo all mõeldakse korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliikide laadimist jäätmetekitaja poolt kogutud jäätmemahutitest (-konteineritest) jäätmete transpordiks mõeldud spetsiaalsele prügiautole ning jäätmete vedamist ja edasist suunamist taaskasutusse või kõrvaldamisele.

Korraldatud jäätmeveo korraldamise eesmärgiks on **kõikide piirkonna jäätmevaldajate liitmine jäätmekogumissüsteemiga**. Sellest tulenevalt on jäätmeveo planeerimisel tähelepanu pööratud kahele aspektile:

1. Kõigil jäätmetekitajatel peavad olema võimalused oma jäätmete üleandmiseks kogumissüsteemile;
2. Jäätmete kogumise maksumus peab olema kõigil jäätmetekitajatele võrdne ning sõltuma jäätmete tekkekogusest.

4.3.1. Korraldatud olmejäätmeveoga haaratud jäätmeliigid

Korraldatud olmejäätmeveoga korraldatakse kõikides Rõuge valla kodumajapidamistes, ettevõtetes ning asutustes tekkivate **segaolmejäätmete** kogumist ja vedu. Segaalmejäätmetena käsitletakse käesolevas jäätmekavas Vabariigi Valitsuse määruses nr 102, 6.04.2004 „Jäätmete, sealhulgas ohtlike jäätmete nimistu“ jäätmekoodiga 20 03 01 prügi (segaolmejäätmeid).

Korraldatud olmejäätmeveoga ei korraldata olmejäätmete hulgast eraldi kogutud ohtlike jäätmete ja taaskasutatavate tavajäätmete ning pakendijäätmete kogumist ja vedu.

4.3.2. Korraldatud olmejäätmeveo piirkond

Korraldatud olmejäätmeveo piirkond on jäätmekava ja kohaliku omavalitsusega kindlaks määratud omavalitsuse territooriumi osa, kus korraldatakse regulaarne segaalmejäätmete kogumine ja vedu, mida teostab üks konkursi korras välja valitud, selleks ainuõigust omav jäätmekäitlusettevõte.

Rõuge vallas korraldatakse segaalmejäätmete vedu **kogu omavalitsuse haldusterritooriumil**.

Rõuge vallas **moodustatakse üks korraldatud olmejäätmeveo piirkond**.

Korraldatud olmejäätmeveopiirkond moodustatakse kahetasandiline:

I TASAND – OMAVALITSUSTE TIHEAASUSTUSEGA

II TASAND- OMAVALITSUSTE HAJAASUSTUSEGA

Rõuge vallas moodustavad:

- **I tasandi:** Rõuge alevik, Viitina, Nursi
- **II tasandi:** Aabra, Ahitsa, Augli, Haabsilla, Haki, Hallimäe, Handimiku, Hapsu, Hansi, Heedu, Heibri, Hinu, Hotõmäe, Horsa, Hurda, Härämäe, Jaanipeebu, Jugu, Järvepalu, Järveküla, Kadõni, Kahru, Kaku, Kaluka, Karaski, Karba, Kaugu, Kavõldi, Kellämäe, Kiidi, Kogrõ, Kokõmäe, Kokõjüri, Kokõ, Kolga, Kuklasõ, Kurgjärve, Kurvitsa, Kuuda, Kähri, Kängsepä, Lauri, Liivakupalu, Listaku, Lutika, Lükkä, Matsi, Mikita, Muduri, Muhkemõtsa, Muna, Murdõmäe, Mustahamba, Mõõlu, Märdi, Mõldri, Nilbõ, Nogu, Ortumäe, Paaburissa, Paeboja, Pugõstu, Pulli, Põdra, Põru, Pärlijõe, Püssa, Rasva, Raudsepä, Rebäse, Rebäsemõisa, Riitsilla, Ristemäe, Roobi, Ruuksu, Suurõ-Ruuga, Saarlase, Sadramõtsa, Saki, Sandisuu, Savioru, Sika, Sikalaanõ, Simmuli, Soekõrdsi, Soemõisa, Soomõoru, Sanna, Tallima, Taudsa, Tialasõ, Tiidu, Tilgu, Tindi, Toodsi, Tsirgupalu, Tsutsu, Tüütsi, Utesuu, Vatsa, Vanamõisa, Viliksaarõ, Väiku-Ruuga

4.3.3. Korraldatud olmejäätmeveo läbiviimise korraldus ja tingimused

I tasandi kogumispiirkond – tiheasustusega piirkonnad

Segaolmejäätmete kogumine toimub sarnaselt hetkel toimiva segaolmejäätmete kogumissüsteemiga piirkonna tiheasustusega aladel.

Kõigi kortermajade ja ühepereelamute (eramajapidamiste) juurde paigaldatakse jäätmekäitlusettevõtte poolt erineva suurusega konteinerid.

II tasandi kogumispiirkond – hajaasustusega piirkonnad

Lähtudes asjaolust, et Jäätmeseaduse kohaselt võib kohalik omavalitsus jätta jäätmeveo korraldatud olmejäätmeveo mõistes korraldamata haldusterritooriumi hajaasustusega osades, kus jäätmetekitajate vähesuse ja hajutatuse ning jäätmete väikese koguse tõttu, oleks korraldatud jäätmevedu ülemäära kulukas ning korraldatud jäätmeveoks puudub oluline tervise- ja keskkonnakaitsevajadus, kehtestatakse tihe- ja hajaasustusega piirkondades erinevad korraldatud olmejäätmeveo tingimused.

Jäätmete kogumiseks hajaasustusega piirkonnas on kaks võimalust:

1. Jäätmevaldaja individuaalne kogumiskonteiner

Individuaalset kogumiskonteinerit peaks kasutama jäätmevaldajad piirkondades kus teed võimaldavad pääseda prügiautol majapidamise juurde. Isikliku kogumiskonteineri kasutamine tagab jäätmevaldajale kontrolli oma jäätmekoguse, tühjendussageduse ja teenuse maksumuse üle.

2. Rajatakse ühised jäätmete kokkukandepunktid

Kokkukandepunktidesse on paigutatud metallist 0,6-5 m³ suurused segaolmejäätmete kogumiskonteinerid. Kokkukandepunktid peaksid asuma kõikides piirkonna hajakülades, kus ei ole võimalik prügiautol pääseda iga majapidamise juurde. Kokkukandepunkti rajamiseks peavad jäätmevaldajad ise omavahel kokku leppima: konteineri suuruse, asukoha ja teenuse jagamise ning sõlmima jäätmekäitlusettevõttega vastavasisulise lepingu. Kokkukandepunktid peaks asuma maksimaalselt 3 km kaugusel majapidamistest, näiteks hajakülade keskustes, suuremate teede ristumiskohtades, kauplusauto peatumiskohtades või bussipeatuste juures. Ühes hajakülas võib olla ka rohkem kui üks jäätmete kokkukandepunkt, sõltuvalt majapidamiste paiknemisest hajapiirkonnas.

4.3.4. Korraldatud olmejäätmeveoga liitumise kohustuslikkus

Rõuge valla **kõikidel jäätmevaldajatel**, segaolmejäätmete tekitajad või muud füüsilised ja juriidilised isikud, kelle valduses on segaolmejäätmeid ja kes elavad või tegutsevad Rõuge valla korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas, on **kohustus liituda korraldatud olmejäätmeveoga**.

Kortermajade elanikel on mõistlik korraldatud olmejäätmeveoga liituda läbi majavanema, korteri- või mõnel muul elamuühistu või teisi kommunaalteenuseid osutava ettevõtte. Korteri- või elamuühistu või kommunaalteenuseid osutava ettevõtte

liitumisel korraldatud olmejäätmeveoga, loetakse ühistu või ettevõtte teeninduspiirkonna elanikud süsteemiga automaatselt liitunuks.

Korraldatud olmejäätmeveoga esmaseks liitujaks on kinnisasja, millel asub elu- või äriruum või hoone, või vallasasja omanikul, kes kantakse loodavasse jäätmevaldajate registrisse ja kes vastutab jäätmeveoga liitumise ja jäätmete üleandmise eest. Kui jäätmevaldajaks ei ole eelnimetatud jäätmetekkekoha omanik, peab omanik sõlmima tegeliku jäätmetekitajaga korraldatud jäätmeveoga liitumise leppe ja teavitama sellest omavalitsust.

Korraldatud jäätmeveoga liitumise kohustus algab alates korraldatud olmejäätmeveo korraldamiseks välja kuulutatud konkursi tulemuste välja kuulutamisest, jäätmekäitlusettevõtte ja omavalitsuste vahelise lepingu sõlmimisest. Konkursi tulemustest ja liitumise kohustuslikkusest antakse teada Rõuge valla infolehes. Korraldatud olmejäätmeveoga liitumiseks peavad eelnimetatud jäätmevaldajad sõlmima lepingu väljavalitud jäätmekäitlusettevõttega.

4.3.5. Korraldatud jäätmeveost vabastamine

Korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas elavad segaolmejäätmete valdajad võivad taotleda tähtajalist ja erandkorras korraldatud olmejäätmeveoga mitteliitunuks lugemist, esitades selleks oma elukohajärgsele vallavalitsusele kirjaliku taotlus (vt Lisa 1). Mitteliitunuks lugemise avalduse esitamise ja läbivaatamise korra kehtestavad omavalitsuste volikogud määrusega "Korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord".

Korraldatud olmejäätmeveoga liitumise kohustusest on vabastatud isikud, kellel on jäätmeluba või kompleksluba vastavalt Jäätmeseaduse § 69 lg 4.

4.3.6. Korraldatud olmejäätmeveo teenustasu piirmäär

Teenustasu piirmäära arvutamisel ei ole arvestatud segaolmejäätmete kogumiskonteineri rendimaksumust ja tingimusi. Korraldatud olmejäätmeveo piirmäära kehtestamise aluseks on jäätmetekitajate poolt tekitatud segaolmejäätmete kogus. Kogusest on maha arvestatud liigitikogutavate jäätmete, sh. pakendijäätmete kogused ning eramajades elavate elanike puhul veel täiendavalt kohapeal hinnanguliselt käideldavad jäätmekogused.

Jäätmeveo teenustasu piirmäärad on vastavalt 01.01.2007 Ragn-Sells AS kodulehelt, mis on määratud Tartumaa, Põlvamaa, Jõgevamaa, Võrumaa ja Viljandimaale (vt Tabel 9)

Tabel 9. Sorteerimata tavajäätmete piirhinnad.

Konteineri tüüp	Konteineri maht m ³	Teenustasu
140 liitrine konteiner	0,140	63 kr
240 liitrine konteiner	0,240	74 kr
340 liitrine konteiner	0,340	86 kr
600 liitrine konteiner	0,600	115 kr
800 liitrine konteiner	0,800	136 kr
1500 liitrine konteiner	1,500	216 kr

2500 liitrine konteiner	2,500	314 kr
4500 liitrine konteiner	4,500	513 kr

(Hinnad saadud AS Ragn-Sells kodulehelt)

4.3.7. Korraldatud olmejäätmeveoettevõtte kohustused

Rõuge valla korraldatud olmejäätmeveo piirkonnas konkursi korras välja valitud jäätmete kogumiseks ja veoks ainuõigust omav ettevõtte on kohustatud: varustama kõik piirkonna jäätmevaldajad (ka hajaasustuse jäätmevaldajad), kellel ei ole enda kogumiskonteinerit nõuetekohase jäätmetaaraga. sõlmima lepingud kõikide piirkonna jäätmevaldajatega; tühjendama segaolmejäätmete konteinerid vastavalt jäätmevaldajaga sõlmitavale lepingule, kuid tiheda asustusega aladel korterelamute puhul mitte harvem kui üks kord kuus, eramute puhul mitte harvem kui kord kvartalis ja hajaasustusega aladel mitte harvem kui üks kord kvartalis; annab oma tegevuskohajärgsele omavalitsusele kord kvartalis andmeid liitunud jäätmetekitajate ning kogutud jäätmeliikide kohta (täpne andmete sisu ja edastamise kord sätestatakse omavalitsusega sõlmitavas lepingus). teeb jäätmehooldusalast teavitustööd ja propageerib piirkonna jäätmetekitajatele.

4.3.8. Piirkonna jäätmevaldajate kohustused

I tasandi olmejäätmeveo piirkonna jäätmetekitajad on kohustatud: liituma korraldatud olmejäätmeveoga ja sõlmima jäätmekäitlusettevõttega vastavasisulise lepingu; seotama või jäätmekäitlusettevõttelt rentima individuaalse jäätmekonteineri; andma jäätmekäitlusettevõttele üle segaolmejäätmeid korterelamutes vähemalt üks kord kuus ja eramutes vähemalt kord kvartalis; II tasandi olmejäätmeveo piirkonna jäätmetekitajad on kohustatud: liituma korraldatud olmejäätmeveoga ja sõlmima jäätmekäitlusettevõttega vastavasisulise lepingu; seotama või jäätmekäitlusettevõttelt rentima individuaalse jäätmekonteineri või rajama naabritega ühise jäätmete kokkukandepunkti; andma jäätmekäitlusettevõttele üle segaolmejäätmeid, vastavalt tekkinud jäätmekogustele, kuid mitte vähem kui kord kvartalis;

Juriidilised isikud ja asutused, sõltumata tegevuskohast on kohustatud:

- liituma korraldatud olmejäätmeveoga ja sõlmima jäätmekäitlusettevõttega vastavasisulise lepingu;
- vastu võtma jäätmekäitlusettevõtte poolt pakutava jäätmekogumiskonteineri või soetama ise jäätmetekitaja poolt aktsepteeritud suuruse ja kujuga jäätmekogumiskonteineri;
- andma jäätmekäitlusettevõttele üle segaolmejäätmeid, vastavalt tekkinud jäätmekogustele;

Kuni korraldatud olmejäätmeveo konkursi võitnud jäätmekäitlusettevõttele Võrumaa Keskkonnateenistuse poolt jäätmeloa väljastamiseni, toimub segaolmejäätmete kogumine ja vedu selle hetkeni kehtivate lepingute ning samade tingimuste alusel.

4.3.9. Segaolmejäätmete kõrvaldamine

Rõuge valla piirkonnast kogutud segaolmejäätmed kõrvaldatakse kuni 2009.a. Räpo prügilasse.

Kagu-Eesti omavalitsuste koostöös on loodud AS Kagu-Eesti Jäätmekeskus, kus üks aktsionäre on ka Rõuge vald, põhjusel et jäätmekeskuses (Kagu-Eesti regionaalprügilasse) hakatakse tulevikus kõrvaldama Rõuge valla jäätmeid. Siiski ei sõltu regionaalprügila rajamine otseselt Rõuge vallavalitsuse ja teiste projektis osalevate omavalitsuste tegevusest, vaid AS Kagu-Eesti Jäätmekeskuse tegevusest ning kokkulepete saavutamisest sobiva paiga leidmisel. Antud hetkel on oht, et ei suudeta tähtjaks (2009. aastaks) Kagu-Eesti regionaalprügilat avada. Rõuge vald võiks kaaluda võimalust alates 2009. aastast vedada jäätmeid Läti Vabariigis olevasse Daibe prügilasse, mille kaugus Rõugest oleks ligilähedane algselt Nõo valda planeeritud Kagu-Eesti regionaalprügilale. Sel juhul tuleb arvestada riikidevaheliste kokkulepetega. Või kaaluda võimalust 2009. aastast vedada jäätmed Jõgevamaal asuvasse Torma prügilasse.

Rõuge valla aktsionäriks olemine AS Kagu-Eesti Jäätmekeskuses on vajalik kuna aastaks 2009 kuulub Räpo tugiprügila sulgemisele. Selleks ajaks peab olemas olema alternatiiv Lõuna-Eestis, sest prügivedu kaugemal toimivatesse (Väätsa, Torma) võib tõsta oluliselt teenuse hinda.

4.3.10. Korraldatud olmejäätmeveo konkurs

Korraldatud olmejäätmeveo eri- või ainuõiguse andmiseks Rõuge valla haldusterritooriumil avaliku konkursi Konkurentsiseaduse (RT I 2001, 56, 332; 93, 565; 2002, 61, 375; 63, 387; 82, 480; 87, 505; 102, 600; 2003, 23, 133) alusel kehtestatud korras, aluseks võttes Jäätmeveo seaduse nõudeid ning järgmiseid õigusakte: Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lõige 1, Konkurentsiseaduse § 14 lõige 2 ning Vabariigi Valitsuse 25.09.2001 määrus nr 303 „Eri- või ainuõiguse andmiseks avaliku konkursi korraldamise kord“.

Konkursi korraldamiseks peab Rõuge Vallavolikogu kehtestama järgmised korraldatud jäätmevedu reguleerivad õigusaktid ja läbi viima järgmised tegevused:

1. Korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused ja kord;
2. Jäätmevaldajate registri pidamise kord;
3. Moodustama konkursi korraldamise komisjoni;
4. Delegeerima konkursi korraldamise moodustatud komisjonile;
5. Koostama konkursi pakkumise kutsedokumentid.

Konkursi pakkumise kutsedokumentides määratakse kindlaks:

1. veetavad jäätmeliigid – (vt. peatükk 4.3.1)
2. veopiirkond – (vt. peatükk 4.3.2)
3. eeldatavad jäätmekogused – (vt. peatükk 3.1)
4. jäätmekäitluskohad – (vt. peatükk 4.3.9)
5. eri- või ainuõiguse kestus – (3 aastat);
6. veotingimused, nagu sagedus, aeg, tehnilised tingimused – (vt. peatükk 4.3.7 ja peatükk 4.3.3)
7. jäätmeveo teenustasu piirmäär – (vt. peatükk 4.3.6)

Korraldatud jäätmeveo konkursi pakkumiste esitamise tähtaeg on vähemalt kolm kuud alates konkursi väljakuulutamisest.

4.4. Taaskasutatavad jäätmed

Taaskasutamine on toiming, millega jäätmed või neis sisalduv aine või materjal võetakse kasutusele toodete valmistamisel, töö tegemisel või energia tootmisel või seda ettevalmistaval tegevusel. Taaskasutusmoodusteks on korduskasutus, ringlussevõtt ja energiakasutus.

Jäätmete efektiivse taaskasutamise toiminguks on:

- pakendite ja pakendijäätmete tagasivõtu- ja taaskasutuse korraldamine;
- paberi ja papi eraldikogumine jäätmejaamas;
- ehitus- ja lammutusjäätmete segaolmejäätmetest eraldi kogumine jäätmejaamas ja käitlemine;
- biolagunevate jäätmete kompostimine;
- ohtlike ja probleemtoodete eraldi kogumine jäätmejaamas;

Rõuge valla elanikkonnal on võimalus taaskasutatavaid jäätmeid üle anda:

- pandipakendeid karastusjooke müüvates ettevõtetes;
- segapakendid ning paber- ja kartongpakendid koostöös tootjavastutuse organisatsioonidega Rõuge valda paigutatud 8 segapakendi ja ühte paber- ja kartongpakendi konteinerisse;
- vanapaberit ja pappi jäätmejaamas vastavasse konteinerisse.
- ehitus- ja lammutusprahti vastavalt pinnase täiteks või jäätmejaamas vastavasse konteinerisse;
- ohtlike jäätmeid ja probleemtooteid vastavasse konteinerisse jäätmejaamas.

4.4.1. Rõuge jäätmejaam

Jäätmejaam on spetsiaalselt rajatud tehniliselt varustatud **jäätmekäitluskoht** (detailplaneeringu ja projekti alusel), kuhu on paigutatud taaskasutatavate jäätmete kogumiseks ja esmaseks töötlemiseks kogumiskonteinerid. Konteinerite alune plats on rajatud sillutisega ja piiratud piirdeaiaga. 10 m³ mahuga konteinerite alla on rajatud monoliitbetoonkate, et vältida soojal ajal konteinerite sillutise sisse vajumist.

Rõuge jäätmejaam on leidnud elanike hulgas aktiivselt kasutust, mida näitavad ka aruanded kogutud jäätmete põhjal (vt Tabel 1).

4.4.2. Pakendite ja –jäätmete kogumine ja käitlemine

Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsustel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis ainult koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete liigid ja kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas.

Pakendid liigitatakse nende kasutusotstarbest tulenevalt järgmiselt:

- Müügiapakend – on pakend, mis moodustab ühe osa tarbijale müügi punktis

müüdavast kaubast, ilma milleta kauba müümine on lähtuvalt tervisekaitsenõuetest raskendatud (nt jogurtitopsid, joogipudelid, kilekotid, karbid, purgid, tuubid, aga ka televiisori ümber olev pappkast).

- Rühmapakend – on pakend, mida kasutatakse mingi liigi ja hulga kauba rühmitamiseks müügikohas. Rühmapakendi kasutamise eesmärgiks võib olla muuta kaupa lihtsamini käsitletavaks, selle kaitsmine või esitlemine. Rühmapakend ei ole kaubaartikli lahutamatu osa ning selle eemaldamine ei muuda kauba omadusi (nt pudelikast, müügipakendisse pakitud toodete pakendamiseks mõeldud pappkast, pakkekile jms).
- Veopakend – veopakendi eesmärk on kaitsta kaupa transportimisel võimalike tekkivate füüsiliste kahjustuste eest. Veopakendite hulka ei loeta transportkonteinereid (nt kaubaalus, puidust raamid, metallindid jms).

Pakendid ja pakendijäätmed liigitatakse nende omadusest ja taas- või korduskasutusvõimalikkusest tulenevalt järgmiselt:

- Korduskastuspakend – on pakend, mis selle tootmisel on mõeldud ja oma olemuselt võimaldab seda kasutada samal otstarbel, niikaua kui selle omadused võimaldavad seda korduskasutada. Eelkõige klaasist ja plastist joogipakend, kaubaalused, metallvaadid jms.
- Ühekorrapakend – on pakendid, mis on mõeldud üksnes ühekordseks kasutamiseks (nt plastpudel, kilekott jms).

Rõuge valla haldusterritooriumitel määratakse kindlaks vastavalt rühma, veo ja müügipakendi ning eraldiseisvana tagatisrahaga kaetud müügipakendi kogumissüsteemid (tagatisrahaga kaetud pakendite kogumissüsteem on toodud käesoleva jäätmekava peatükis 4.1.3.1). Pakendikogumissüsteeme ei eraldata üksteisest pakendi materjali liigist tulenevalt (v.a. tagatisrahaga kaetud joogipakend). Kui pakendiettevoetted on korraldanud erinevate pakendi materjaliliikide kogumise erinevate organisatsioonide läbi, tuleks elanikkonnalt siiski koguda pakendit võimalikult ühtse kogumissüsteemi läbi.

ÜLDISED EESMÄRGID:

Pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi kavandatud üldised eesmärgid:

- vähendada ja vältida kasutatud pakendist Jäätmeseaduse § 2 tähenduses jäätmete tekkimist;
- suurendada pakendi, pakendimaterjali ja pakendijäätmete kordus- ja taaskasutust, vastavalt tehnilistele ja keskkonnanõuetele võimalustele, saavutamaks Pakendiseaduses sätestatud taaskasutamise sihtarvud;
- vähendada pakendi ja pakendijäätmete ebasoovitavat (kahjulikku) mõju inimeste tervisele ja keskkonnale;

4.4.3. Ohtlike jäätmete kogumine ja käitlemine

Jäätmeseaduse §65, lg 2 kohaselt kohustub kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil korraldama kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlejatele. Kohalik omavalitsus ei pea korraldama oma haldusterritooriumil probleemtoodetest tekkinud ohtlike jäätmete kogumist. Jäätmete ohtlikkuse vähendamise parimaks võimaluseks ohtlike jäätmete eraldikogumine juba nende tekkekohal. Hilisem ohtlike jäätmete eraldamine on peaaegu võimatu ning suurendab jäätmete segunemise teel veelgi ohtlike jäätmete

kogust ning võib põhjustada õnnetusjuhtumeid. Arvestades, et elanikel puuduvad nõuetele vastavad ohtlike jäätmete hoiustamise tingimused, on rajatud Rõuge jäätmejaama vastav ohtlike jäätmete kogumiskonteiner kuhu saab üle anda vastavad jäätmed

EESMÄRK:

- Jäätmete ohtlikkuse vähendamine, läbi olmes tekkivate ohtlike jäätmete eraldi kogumise.
- Mugava ohtlike jäätmete kogumisevõrgustiku laiendamine Rõuge valla elanikele.
- Rõuge vallast kogutud ohtlike jäätmete käitlemisel tuleb eelistada nende taaskasutamist kõrvaldamisele.

TEGEVUS:

- Ohtlike jäätmete jätkuv kogumine Rõuge jäätmejaama ohtlike jäätmete erinevates kogumiskonteinerites.
- Kogumiskonteinerites kogutakse nii ohtlike jäätmeid kui ka probleemtooteid.
- Kehtestatakse jäätmehoolduseeskirjaga nõue ehitusobjektidel ehitus- ja lammutusjäätmete liigitikogumine, vältimaks ohtlike aineid sisaldavate või nende saastunud jäätmete segunemist tavajäätmetega.
- Patareide ja väiksemate akude kogumiskastide paigutamine valla kauplustesse ja teistesse valla asutustesse;
- Tagamaks ohutu ettevõttesisene ohtlike jäätmete kogumine, on otstarbekas ettevõtelt nõuda ettevõttesiseste ohtlike jäätmete kogumispunktide rajamist, kuhu kogutakse kõik tegevuse käigus tekkivad ohtlikud jäätmed eraldi mahutitesse, mis on nõuetekohaselt tähistatud; ettevõtetes tekkivad ohtlikud jäätmed antakse üle ohtlike jäätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele;
- Tõhustada järelevalvet ettevõtete üle ohtlike jäätmete käitluse osas;
- Tervishoiuasutustes tuleb rakendada jäätmete liigiti kogumist – kõik tervishoiu-, hooldus- ja veterinaarteenuste osutamisel tekkinud ohtlikud jäätmed (bioloogilised jäätmed – operatsioonide jäätmed, ühekordsed süstlad, vereülekandesüsteemid jne; teravad ja torkivad jäätmed; nakkusohtlikud jäätmed; ravimijäägid; kemikaalide jäätmed) tuleb nakkusohu vältimiseks koguda ja kõrvaldada nõuetekohaselt ning vältida nende sattumist prügilatesse; tervishoiu- ja veterinaarteenuse osutaja jäätmete käitlemise korra KOV üksuse territooriumil sätestatakse KOV üksuse jäätmehoolduseeskirjaga.

KORRALDUS:

4.4.3.1. Ohtlike jäätmete kogumine

Rõuge vallas toimub ohtlike jäätmete kogumine elanikelt aastaringselt Rõuge jäätmejaamas. Elanikel on võimalik sinna üle anda erinevaid ohtlikke jäätmeid – värvi-laki-lahustijäätmed, õlid, õlifiltrid, vanad akud, patareid, ravimid, elavhõbedalambid ja -kraadiklaasid jmt. Ohtlike jäätmete kogumise praegused tingimused tuleb üle vaadata ja ajakohastada vastavalt ohtlike jäätmete vastuvõtu kohale püstitatud nõuetega, mis on seotud peamiselt reostuse vältimise ning ohutusega.

4.4.3.2. Probleemtoodete kogumine ja käitlemine

Probleemtooted on kõik tooted, mille jäätmed võivad põhjustada kõrgendatud riske inimese tervisele ja keskkonnale. Siiani on reguleeritud probleemtoodete käitlust koos teiste ohtlike jäätmetega, kuid nende kõrgendatud riskist tulenevalt, tuleb nende käitlemisele täiendavat tähelepanu pöörata. Probleemtoodete kogumine on üles ehitatud TOOTJAVASTUTUSE PÕHIMÕTTEL, mis tähendab, et tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtootest tekkivate jäätmete kokkukogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise. Tootjavastutus rakendub ettevõtjatele, nii valmistajatele, maaletoojatele, kui ka hulgi- ja jaemüüjatele, kes peavad vastutama tootes sisalduvate ainete, koostisosade ja toote kui terviku eest alates toote valmistamisest kuni toote muutumiseni jäätmeteks.

Probleemtooted on:

- patareid ja akud
- PCB-sid sisaldavad seadmed
- mootorsõidukid ja nende osad
- elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad

Jäätmeseadusest tulenevalt on probleemtoodete tootja kohustatud korraldama enda poolt toodetud ja edasimüüdud probleemtoodete ja nende jäätmete kokkukogumise ja taaskasutamise või kõrvaldamise ning kandma nimetatud tegevusega seotud kulud. Selleks peavad tootjad (sh. ka müüjad) korraldama vastavate probleemtoodete kogumise. Probleemtoodete kogumiseks on Eestis loodud, vastavalt probleemtoodete liigile, erinevad tootjavastutusorganisatsioonid: MTÜ Elektroonikaromu ja MTÜ EES-Ringlus tegelevad elektri- ja elektroonikaseadmete kogumise ja taaskasutamisega ning MTÜ Eesti Rehviliit tootjavastutuse alla minevate mootorsõidukite rehvide kogumise ja taaskasutamisega. Reaalse jäätmete kogumise korraldamiseks on tootjavastutusorganisatsioonid sõlminud koostöölepingud erinevate jäätmekäitlusettevõtetega.

Patareid

Patareide kogumiseks tuleks paigutada koolidesse, vallamajja, poodidesse jne spetsiaalsed patareide kogumiskastid (5-10 kogumiskohta).

Mootorsõidukid ja nende osad sh akud

Romusõidukite ja nende osade kogumist ja taaskasutamist reguleerib "Mootorsõidukite ja nende osade kogumise, tootjale tagastamise, taaskasutamise või kõrvaldamise nõuded, kord ja sihtarvud ning rakendamise tähtajad".

Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootja-vastutuse põhimõttel ellu rakendama ja finantseerima tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegerida jäätmekäitlejatele. Koos romusõidukiga on kohustatud romusõidukeid vastu võtma ettevõtted (n. Kuusakoski AS) vastu võtma tasuta kuni 5 vanarehvi.

sh. akude kogumine ja käitlemine

kogumine toimub happekindlates kogumiskonteinerites (Rõuge jäätmejaamas);

sh. vanarehvide kogumine ja käitlemine

Euroopa Liidu liikmesriikides kehtib rehvide puhul tootjavastutuse põhimõte, mille järgselt peavad rehvide maaletoojad ja tootjad finantseerima kasutatud rehvide kogumise ja taaskasutamise süsteemi. Eestis kuuluvad probleemtoodete hulka 2005 aasta juulikuus tehtud romumääruse täiendamisega ka rehvid, millele rakendub tootjavastutusprintsip. Reaalses elus näeb tootjavastutuse printsiibi rakendamine välja selliselt, kus Tootja või Maaletooja lisab uue rehvi hinnale taaskasutustasu, kogutud raha makstakse edasi tootjavastutusorganisatsioonile ning tootjavastutusorganisatsioon korraldab rehvide kogumise ja taaskasutamise ostes kogumise ja taaskasutamise sisse jäätmekaitlussektorilt. **Rehvidele rakendus taaskasutuskohustus 01.01.2006.a.**

Vanarehvide kogumisel Rõuge vallas tehakse koostööd MTÜ Eesti Rehviliiduga. Elanikkonnalt kogutakse vanarehve Rõuge jäätmejaamas.

Elektri- ja elektroonikaseadmed ning nende osad

Elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid kogutakse Rõuge jäätmejaamas.

4.4.4. Orgaaniliste jäätmete kogumine ja käitlemine

Orgaanilised biolagunevad jäätmed moodustavad olulise osa segaolmejäätmetest. Biolagunevate jäätmete koguste vähendamisel on võtmeroll ladestatavate segaolmejäätmete koguste vähendamisel ning prügilate keskkonnaohu minimeerimisel. Jäätmete orgaanika sisaldusest tulenevalt tekib prügilagaas ja kange nõrgvesi, jäätmelade stabiliseerub aeglaselt, prügila järelhooldus on keeruline. Jäätmehoolduse üks olulisemaid eesmärke on sellest tulenevalt: ladestatavate jäätmete koguse ja selles biolagunevate jäätmete osatähtsuse vähendamine. Käesolevas punktis käsitletakse olmelise tekkega biolagunevaid jäätmeid nagu paber, köögijäätmed, haljastusjäätmed ning reoveesete.

EESMÄRGID:

- Kehtestada kodumajapidamistes tekkivate orgaaniliste jäätmete eraldikogumise nõue alates 01.01.2009. a.
- Haljastusjäätmete kogumisvõimaluste rajamine piirkondlikes jäätmejaamades või kompostiplatsil.
- Rajada piirkondlikud komposteerimisplatsid ning ühildada reoveesette, puidujäätmete (hakkepuu, puukoor) ja teiste orgaaniliste jäätmete kompostimisvõimalused.
- Vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete kogust, läbi biolagunevate jäätmete taaskasutamise.
- Prügilasse ladestatavate olmejäätmete hulgas ei tohi biolagunevaid jäätmeid olla:
üle 45 massiprotsendi alates 16.07.2010.a.
üle 30 massiprotsendi alates 16.07.2013.a.
üle 20 massiprotsendi alates 16.07.2020.a.

TEGEVUS:

- Kõikide biolagunevate jäätmeliikide (aia- ja köögijäätmed) kompostimine eramute koduaias koos komposti kasutamisega kohapeal;
- Aia- ja pargijäätmete kogumine nii valla avalikelt haljasaladelt, parkidest ja kalmistutelt kui ka elanikelt ja nende kompostimine kompostimisväljakul;

- Reoveesette kompostimine koos aia- ja haljastusjätmete ning puidujätmetega (nt reoveepuhasti juures); komposti kasutamine prügilate katmiseks või pinnasetäiteks, milleks sobib ka madalama kvaliteediga kompost;
- Biojätmete (köögijätmete) eraldikogumise juurutamine korterelamutest (kompostimine nt kompostimisväljakul);
- Teabe levitamine: jätmete kohtsortimise ja koduses majapidamises võimalike tehnoloogiate rakendamise kohta – kompostimisseadmed, kompostimine, komposti kasutamine.

KORRALDUS:

Biolagunevate jätmete eraldamiseks on kaks võimalust – tekkekohas sortimine või eraldamine segajätmetest sortimisettevõttes.

Tekkekohas sortimisega saadakse kõrgekvaliteediline toore kompostimiseks, kuid see tegevus eeldab eraldi kogumissüsteemi laialdast juurutamist ja/või töötlusseadmete muretsemist ning nõuab jätmetekitajatelt kõrget motivatsiooni ja taht. Tekkekohas sortimisel vajatakse eraldiasetsevaid kogumisnõusid ning veol nn kaheosalisi jätmeveokeid (tähendab täiendavaid kulutusi). Eraldi kogutud biolagunevaid jätmeid kompostitakse spetsiaalselt rajatud komposteerimisväljakul. Kvaliteetse komposti saamine on keeruline. See eeldab pikaajalist ja korrektset kohtsorteerimist, olmejätmetest ohtlike jätmete eraldamist ja jäätmekestes vastava tehnoloogia (jätmete purustamise, sõelumise, separeerimise) rakendamist. Teisalt, tekkekohas eraldatud biojätmetest toodetud kompost sobib turustamiseks, kuna toode on kvaliteetne (vaba raskmetallidest).

Sorteerimine sorteerimisettevõttes, eeldab vastavasisulist tehase rajamist. Arvestades, et sellise sorteerimistehase rajamine ja hilisem opereerimine eeldab suurt jäätmekogust, ei ole sorteerimise tehase rajamine Rõuge piirkonda tõenäoline ja reaalne.

4.4.4.1. Orgaaniliste jätmete käitlemine 2006 - 2009

Orgaaniliste jätmete käitlemine toimub piirkonna suuremate reoveepuhastite kompostimisplatsidel. Komposteeritavateks jäätmeliikideks on eelkõige haljastusjätmed ja reoveekäitlusel tekkivad setted. Orgaaniliste toidujätmete eraldikogumine on vabatahtlik. Suuremaid investeeringuid orgaaniliste toidujätmete käitlussüsteemi ülesehitamiseks ei tehta. Korterimajade puhul on vabatahtlik paigutada lokaalsed komposterid, kus komposteeritakse kodumajapidamistes tekkivaid orgaanilisi jätmeid ning tekkivat komposti saab kasutada haljastuses. Komposterite paigaldamisega seonduvad kulud katavad jätmetekitajad ise, kuid seeläbi on võimalik oluliselt vähendada segaolmejätmete teket ning igapäevaseid otsekulusid jäätmekäitlusele.

Paberi- ja papijätmed (ka. pakend) on eraldi kogutuna kergesti taaskasutatavad. Rõuge jäätmejaamas koguti 2006.aastal ca 600 kg erinevaid paberi- ja papijätmeid. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist. Antud jätmete koguste vähendamine on võimalik eelkõige paberi- ja papijätmete kogumisvõrgustiku rajamise abil. Paberi- ja papijätmed suunatakse taaskasutusse läbi vanapaberi ja pakendijätmete kogumissüsteemi.

Samuti põletatakse suurem osa paberijäätmetest kodumajapidamistes. Paberi- ja papijätmete komposteerimist piirkonnas ette ei nähta.

Haljastusjäätmetest saab eristada koduaedades ja ühiskondlikel aladel (pargid, kalmistud) tekkivaid haljastusjäätmeid. Ühiskondlike haljasalade hooldamisel tekkivate jäätmete käitlemisel on eesmärgiks suunata need 2009. aastaks 80 % ulatuses taaskasutusse (kompostimine). Vallas tekkivad avalike haljasalade ja kalmistute haljastusjäätmed tuleb suunata kompostimisele – kas vallas kohapeal, milleks tuleb rajada kompostimisväljak, kus komposteeritakse haljastusjäätmeid koos reoveesetega, või transportida lähimasse prügilasse vm jäätmekäitluskohta kompostimisele.

Reoveesette komposteerimise aluseks on reovee puhastussüsteemi ümberkujundamine, et sette käitlemine oleks kogu puhastusprotsessi lahutamatu osa. Reoveepuhastite ehitamise ja rakendamise senine praktika on näidanud, et tihti jääb reovee puhastamise tsükkel lõpetamata. Sette käitlus on juhuslik ning ei ole välja töötatud pidevalt toimivaid käitlusskeeme. Setet ladestatakse prügilatesse, uhitakse järelpuhastustiiki, jõelammile või otse veekogudesse. Aastate jooksul on biotiikidesse kogunenud märkimisväärsed jäätmekogused, mille koguse ja kvaliteedi kohta andmed puuduvad. Biotiikidesse kogunenud sete ja muda põhjustab sekundaarset reostust.

Rõuge vallas on kaks reoveepuhastit. Reoveepuhastite jääkmuda komposteerimist vallas ei toimu. Usaldusväärne andmebaas reoveepuhastuses tekkiva sette koguste kohta puudub. Edaspidi Rõuge vallas jääkmuda komposteerimist planeeritakse, kuid siis vajavad komposteerimise kohad enne nende käiku võtmist kooskõlastamist nii Võrumaa keskkonnateenistusega kui ka Tervisekaitsetalitusega.

Biolagunevad olmejäätmed (n. köögijäätmed) eramajapidamistes, eriti hajaasustusega aladel on kõigil kohustus tekkivad biolagunevad jäätmed kompostida oma krundil. Korterealamutest pärit köögijätmete kompostimisvõimalusi ei ole otstarbekas esialgu rajada, kuna need nõuavad väga suuri investeeringuid. Võimalusel tuleks paigaldada hajaasustusega piirkondade kortermajade juurde spetsiaalseid kompostreid. Tulevikus (hiljemalt alates 2008.a) peab hakkama nõudma korrusmajade elanikelt biolagunevate jäätmete eraldi kogumist ja nende suunamist prügilasse või komposteerimisväljaku olemasolul kompostimisele.

4.4.4.2. Orgaaniliste jäätmete käitlemine alates 01.01.2008.a.

Alates 01.01.2008 muudetakse orgaaniliste jäätmete eraldikogumine kohustuslikuks kortermajades, kus on vähemalt 4 korterit. Eraldikogutud orgaaniliste jäätmete kogumine muudetakse korraldatud olmejäätmeveo tiheasustusega aladel korraldatud olmejäätmeveo lahutamatuks osaks. Orgaanilisi toidujäätmeid hakkab koguma korraldatud olmejäätmevedu teostav jäätmekäitlusettevõtte, kes veab kogutud jäätmed vastavasse kompostimisplatsile. Eesmärgiks on tagada, et aastaks 2010, oleks biolagunevate jäätmete osakaal ladestamisele suunatavates jäätmetes alla 45 massiprotsendi. Samuti hakatakse Rõuge reoveepuhasti settekäitlussüsteemis käitlema piirkonna teiste väikepuhastite mehhaanilisel setitusel tekkinud reoveesetet, seejärel komposteeritakse kogu piirkonna reoveesete Rõuge komposteerimisplatsil.

Komposteeritavad jäätmeliigid

Rõuge vallas planeeritakse taaskasutada läbi komposteerimise järgmiseid orgaanilisi aineid sisaldavaid jäätmeid:

- Põllumajandusjäätmed
- Puidujäätmed
- Biolagunevad olmejäätmed
- Reoveesetted

4.4.4.3. Rõuge valla komposteerimisväljak.

Rõuge valla üldplaneeringuga tuleks ette näha reoveesette ja biolagunevate jäätmete komposteerimisväljak Rõuge reoveepuhasti vahetusse lähedusse.

4.4.4.4. Komposti kasutamine

Eelkõige on võimalik komposti kasutada:

- Haljastustöödel või täitematerjalina;
- prügilate katmiseks või vahekihtide tegemiseks;
- vanade karjäärade rekultiveerimisel.

4.4.5. Ehitus- ja lammutusjäätmete kogumine ja käitlemine

Ehitus- ja lammutusjäätmete (mineraalsed jäätmed, puit, pinnas) teke on otseses seoses majandusliku olukorraga, ettevõtluse arengu ja investeringutega ning ehitustegevusega elamuehituses. Mida suurem on majanduslik kasv, seda enam toimub vanade majade lammutamine ja uute ehitamine ning uute teede rajamine. Eeldatavalt võib, et seoses ehitustegevuse kasvuga Rõuge vallas ehitusjäätmete kogus lähiaastatel suureneb.

Ehitus- ja lammutusjäätmetes sisalduvat plasti, metalli, klaasi, paberit, puitu on võimalik taaskasutada nagu segaolmejäätmetes olevatki. Nende materjalide nii tekkekohas kui ladestuspaigas sortimine võimaldab saada täiendavaid koguseid taaskasutamiseks. Inertsed ehitus- ja lammutusjäätmed leiavad laialdast taaskasutamist põhiliselt täitena.

Hinnanguliselt tekib väikelinnades/valdades ehitus- ja lammutusjäätmeid 150-300 kg/a elaniku kohta. Seega võib Rõuge vallas olla nende jäätmete teke ca 342 t/a. Võimalik, et osa tekkinud ehitusjäätmeid taaskasutatakse tekkekohas, samuti võib teatud jäätmeliike (kivid, pinnas, süvenduspinnas) ka tekkekohast väljaspool taaskasutada. Osa ehitusjäätmetest viiakse ka keskkonda – ebaseaduslikesse prügi mahapanekukohtadesse metsa, tühermaale jm. Ehitus- ja lammutusprahti kogutakse tihti ka segaolmejäätmete hulka ja seega ei kajastu aruandluses.

EESMÄRGID:

- Suurendada korduskasutatavate materjalide kasutamist;
- Vähendada ohtlike ainete kasutamist;
- Eraldada ja koguda ehituse kõigis etappides tekkivad ohtlikud jäätmed;
- Lammutusjäätmete hulgast võimalusel eraldada turuväärtust omavad materjalid;

- Lammutusjätmete hulgast eraldada materjalid, mis võivad jätmete edasisel töötlemisel ja kasutamisel põhjustada kvaliteedi langust;
- Ehitusjätmete taaskasutamine vähemalt 70% ulatuses aastaks 2009.

TEGEVUS:

- Ehitusjätmete käitlemise korra kehtestamine jäätmehoolduseeskirjas;
- Siduda ehitus- ja lammutusjätmete käitlussüsteemi kirjeldus ehitusloa dokumentatsiooniga.
- Ehitus- ja lammutusjätmete käitlemise kava nõudmine ehitusprojektide koosseisus;
- Ehitus- ja lammutusjätmete tekke kontrolli alla saamiseks siduda ehituslubade väljastamine jäätmearuandluse kohustusega, kui ehituse käigus tekib teatud kogus ehitusprahti;
- Ehitus- ja lammutusjätmete suunamine püsijätmete ladestuspaika.

KORRALDUS:

Ehitusjätmete kogumisel, tuleb eraldi koguda ohtlike aineid sisaldavad või nendega saastunud jätmed:

- Asbesti sisaldavad materjalid
- Värvide, naftasaaduste jt ohtlike ainetega saastunud materjalid (kivid, pinnas, puit jms)
- Puidukaitsevahenditega immutatud puitmaterjalid

Nimetatud jätmeid peab kogu tegevusprotsessi kestel käsitlema ohtlike jätmetena ning käitlema Jäätmeseadusega sätestatud korras. Ohtlike ehitus- ja lammutusjätmete kogumine ehitusobjektidel peab toimuma spetsiaalsetes kogumiskonteinerites ning tekkinud jätmed tuleb üle anda otse ohtlike jätmete käitluslitsentsi omavale ettevõttele. Asbesti sisaldavaid ehitusmaterjale tuleb käidelda Keskkonnaministri määrusega nr 22, 21.04.2004 „Asbesti sisaldavate jätmete käitlemisnõuded“ kehtestatud korras ning üle anda selleks jäätmeluba omavale jäätmekäitlusettevõttele.

Ohtlike ainetega mittesaastunud betooni, telliseid jne on mõistlik kasutada täitematerjalina oma krundi piires või teede-ehitusel. Tavajätmetest ehitus- ja lammutusjätmete taaskasutamiseks, kuni 5 tonni aastas, peavad jäätmetekitajad ennast registreerima Võrumaa keskkonnateenistuses, esitades Keskkonnaministri määruses nr 18, 20.04.2004 „Jäätmeloa omamise kohustusest vabastatud isiku või tavajätmete vedajate teate ja registreerimisetõendi“ (RTL 49, 844, 2004).

Rõuge jäätmejaamas on võimalus elanikkonnal väiksemas koguses üle anda ehitus- ja lammutusjätmeid.

4.4.6. Puidujätmete kogumine ja käitlemine

Puidujätmete suurimaks tekkevaldkonnaks on puidutöötlemisega tegelevad ettevõtted. Puidujätmete käitlemisel tuleb suurt tähelepanu pöörata tekkivate jätmete (saepuru, puukoor, pinnud jne.) taaskasutamisele.

Taaskasutuse võimalusteks nähakse piirkonnas ette:

1. Puidujätmete taaskasutamine ettevõtte siseselt – teiste toodete tootmiseks (puidugraanuli või -briketi tootmine), soojusenergia tootmiseks;
2. Puidujätmete kompostimine koos reoveesetega, haljastusjätmetega;

3. Puidujäätmete kasutamine soojusenergia tootmiseks väljaspool ettevõtte territooriumi (kaugkütte võrgustik ja eramajapidamised).

Puidujäätmete käitlemisel tuleks vältida puidujäätmete ladustamist ettevõtte tootmisterritooriumil, jäätmeid koheselt taaskasutamata. Samuti tuleb eraldi välja sorteerida kemikaalidega töödeldud või ohtlike ainetega pinnatud või muul viisil töödeldud (n. lakk, värvid, emulsioonid) puidujäätmete käitlemist koos teiste puidujäätmetega. Eelnimetatud puidujäätmed kuuluvad ohtlike jäätmete hulka ning tuleb käidelda ohtlike jäätmete käitlussüsteemis.

4.5. Jäätmete veo optimeerimine

EESMÄRGID:

- Vähendada jäätmete veokulusid ning seega ka teenuse hinda;
- Vähendada jäätmete transpordist tulenevaid keskkonnamõjusid;
- Pakkuda jäätmevaldajatele mugavat jäätmekäitlusteenust – võimalus korraga ära anda erinevat liiki jäätmeid;

TEGEVUS:

- Kortermajade juurde rajatakse jäätmete kogumisplatsid, kuhu on grupeeritud erinevad jäätmekogumiskonteinerid (segaolmejäätmed, pakendijäätmed);
- Eramute ja hajaasustusega piirkondades võtavad jäätmevaldajad endale ühiskonteinerid;
- Vähendatakse läbi jäätmete liigitikogumise ja kohapealse taaskasutamise jäätmete kogust, mille käitlemine toimub väljaspool Rõuge valda, n. segaolmejäätmed.
- Jäätmete käitlemisel tuleb eelistada jäätmed (sh. ohtlike jäätmete ja probleemtoodete) vaheladustamisele väljaspool Rõuge valda olevates kogumiskohtades, nende suunamist otse taaskasutus või kõrvaldamiskohta.

KORRALDUS:

Esmatasandiks jäätmete käitlemisel on jäätmete liigitikogumine ja taaskasutamine jäätmete tekkekohal. Elanikud koguvad kodus liigiti: pakendijäätmeid, biolagunevaid jäätmeid (kortermajades alates 2009.a.), ohtlikke jäätmeid (sh. probleemtoodet), suuregabariidilisi jäätmeid ning segaolmejäätmeid.

Teises tasandis kogutakse elanike poolt kogutud jäätmed Rõuge jäätmejaamas. Orgaanilisi jäätmeid taaskasutatakse Rõuge komposteerimisväljakul.

Kolmandas tasandis (väljaspool Rõuge valda) ladestatakse segaolmejäätmed piirkondlikus prügilas, sorteeritakse erinevad pakendijäätmed, elektroonikajäätmed jne ning suunatakse taaskasutatusse. Taaskasutatakse või kõrvaldatakse ohtlikud jäätmed.

4.6. Tavajäätmete põletamine

Toimub ulatuslik jäätmete kohapealne taaskasutamine, mille kohta puudub täielik info. Levinud on kõigi materjalide põletamine, mis tuld võtavad. Sealhulgas põletatakse näiteks ehitus- ja lammutusprahti, plastik-, kilepakendeid ja plastpudeleid, samuti ohtlikke aineid sisaldavaid jäätmeid.

4.7. Jäätmekäitluses vajamineva loodusvara mahu hinnang

Rõuge vallas asunud prügilad on nüüdseks suletud. Sulgemise juures olulist loodusvarade vajadust enam ei ole. Vähesel määral võivad erinevad loodusvarad leida kasutust jääkreostuste likvideerimisel, ebaseaduslike prügi mahapanekukohtade katmisel ning kompostimisväljaku rajamisel. Vaja minevat loodusvarade mahtu ei saa praegu täpselt hinnata ning see selgub juba konkreetsete tegevuste kavandamise ning projekteerimise käigus

5. JÄÄTMEKAVA RAKENDAMISE MÕJU KESKKONNALE

Jäätmehoolduse keskkonnamõju avaldub iga jäätmetega seotud käitlustoimingut läbi viies. Mõju keskkonnale avaldub mitmest aspektist, ning võib olla nii otsene kui kaudne.

- OTSENE KESKKONNAMÕJU - loodusliku keskkonna reostamine, inimese tervise ja heaolu kahjustamine, jäätmekäitluskohtade rajamine;
- KAUDNE KESKKONNAMÕJU - prügilate ümbruses maa hinna langus, prügilate sulgemisega kaasnev loodusressursi kulu

Suurima otsese keskkonnamõju ja –kasutusega tegevuseks Rõuge valla jäätmehoolduses on kompostimisväljaku rajamine reoveesette ja biolagunevate jäätmete käitlemiseks ning taaskasutatavate liigiti kogutud jäätmete jaoks rajatud jäätmejaam.

Kompostimisväljaku rajamiseks koostatakse detailplaneering ning viiakse läbi keskkonnamõjude strateegiline hindamine, mille käigus selguvad täpsemad tingimused ning vastavus erinevatele keskkonnatingimustele.

Jäätmete kogumine

Jäätmekäitluse üldise negatiivse keskkonnamõju kontrollimise ja vähendamise eeltingimuseks, on kõigi jäätmetekitajate haaramine korraldatud jäätmekäitlussüsteemi ja kontroll tekkivate jäätmevoogude üle. Samuti on vajalik kõrvaldatavate jäätmete koguste vähendamine, mis on võimalik läbi jäätmete sorteerimise nende tekkekohal. See tagab kogutud jäätmete parema liigilise puhtuse, mis loob eeldused suunata erinevaid jäätmeid paremini kordus- ja taaskasutusse. Jäätmete kogumisel avaldab negatiivset keskkonnamõju eelkõige toidujäätmete ning muude orgaaniliste jäätmete kogumine, nimetatud jäätmed hakkavad kogumiskohtade harva tühendamise korral roiskuma, põhjustades nii haisu kui jääkvedelike teket.

Ohtlike jäätmete kogumise ja hoiustamisega kaasneb ebaõigete lahenduste kasutamisel negatiivne mõju eelkõige töötajate tervisele ja tööohutusele ning ümbritsevale keskkonnale. Kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete ajutine ladustamine kodumajapidamistes suurendab oluliselt ohtu keskkonnale ja inimese tervisele. Selleks tuleb luua kohapealsed võimalused, kus elanikel on võimalik järjepidevalt oma jäätmeid üle anda. Ohtlike jäätmete kogumiseks tuleb kasutada ainult selleks ette nähtud spetsiaalset kogumistaarat.

Omaette tingimused tuleb seada plahvatusohtlikele, süttivatele ja kergestisüttivatele jäätmetele, samuti nakkusttekitavatele ja muudele tervist ohustavate omadustega jäätmeliikidele.

Jäätmete vedu

Jäätmete veo keskkonnamõju on seotud jäätmete või neis sisalduva materjali võimaliku levikuga keskkonda veo ajal ja transpordivahendi keskkonnamõjuga. Transpordi korraldamisel tuleb silmas pidada, et veovahendid kulutavad fossiilseid kütuseid ja paiskavad õhku heitgaase, sh kasvuhoonegaase, mistõttu majanduslikust otstarbekusest ja ka keskkonnakaitselisest seisukohast tuleb olmejäätmete vedu korraldada kõige optimaalsemalt.

Üheks oluliseks jäätmete veoga seotud keskkonnamõjude vähendajaks on korraldatud olmejätmeveo organiseerimine, kus jäätmeveo marsruudid on paika pandud ka logistiliselt läbimõeldult. Sel moel vähenevad jäätmeveo masinate poolt läbitavad vahemaad ning väheneb transpordist tingitud keskkonnamõju jäätmekäitluses.

Jäätmete kogumine ja vedu tuleb korraldada kindla perioodilisusega, et vältida jäätmete roiskumist, ning jälgida kogumismahutite ja veokite tehnilist seisukorda, et vältida jäätmete mahavalgumist ja laialikandumist.

Samuti tuleb jäätmete veo keskkonnamõju vähendamiseks oluliselt vähendada Rõuge vallas välja veetavate jäätmete kogust.

Jäätmete kõrvaldamine

Ladestamise korral on esmaseks keskkonnamõjuks prügilate mõju pinnasele, pinna- ja põhjaveele ning õhu kvaliteedile. Tavajäätmete prügilatesse ladestatakse tegelikult segajäätmeid, kus on nii olme-, tööstus- ja põllumajandusjäätmeid. Keskkonnamõju ilmneb ka sotsiaalsele keskkonnale, väljendudes lisaks mainitule veel mitmes häiringus (hais, lenduv prügi). Jäätmekavaga kavandatud jäätmetekke vähendamine, tekkekohas sortimine ja taaskasutatavate jäätmete koguse suurendamine aitavad kaasa jäätmete lõppkäitlemise keskkonnamõjude vähendamisele (väheneb prügilasse ladestatavate jäätmete hulk, saasteainete sisaldus nõrgvees ja mõju välisõhu kvaliteedile), samuti väheneb omakorda taastumatute loodusvarade kasutamine ja sellest tingitud keskkonnamõjud.

Rõuge vallas esineb ka jäätmete ebaseadusliku ladestamise probleem. Ebaseaduslike jäätmete mahapanekukohtades tuleb tugevdada järelevalvet. Üheks eeltingimuseks, mis vähendaks negatiivset keskkonnamõju, on jäätmetekitajate maksimaalne haaramine korraldatud jäätmekäitlussüsteemi ja kontroll tekkivate jäätmevoogude üle, mis on ka jäätmeseadusega kehtestatud korra üks peamisi eesmärke.

6. JUURIIDDILISEST ISIKUST JÄÄTMEVALDAJATE ÜLESANDED

Lisaks Jäätmeseaduses ja selle alamõigusaktides toodud üldistele jäätmehooldusalastele nõuetele peavad Rõuge vallas tegutsevad ettevõtted ja asutused järgima järgmisi täiendavaid jäätmekäitlusega seotud kohustusi:

- Põllumajandustootja peab pidama arvestust kasutatud taimekaitsevahendite üle.
- Puidutööstusettevõtted peavad kasutama oma tootmises tehnoloogiat, mis võimaldab maksimaalselt taaskasutada tekkivaid puidujäätmeid.
- Ettevõtted, millised alustavad oma tegevust Rõuge vallas, sõltumata nende tegevusvaldkonnast, on kohustatud omavalitsusest tegevusluba taotledes esitama lisaks muudele dokumentidele ettevõtte jäätmekava, kus on toodud põhjalik ülevaade kavatsetavast jäätmehooldusest ettevõttes.
- Ettevõtted, millised juba tegutsevad Rõuge valla haldusterritooriumitel, peavad koostama oma ettevõtte jäätmekava hiljemalt 01.01.2011. a ning esitama selle kooskõlastamiseks Rõuge Vallavalitsusele.

7. RÕUGE VALLA ÕIGUSAKTID JA JÄÄTMEHOOLDUSE RAHASTAMINE

7.1. Rõuge valla õigusaktid

Üleriigilist seadusandlust täpsustavad kohaliku omavalitsuse õigusaktid, mille hulgast on jäätmekäitluse korraldamise aspektist olulisem jäätmehoolduseeskiri. Rõuge valla jäätmehoolduseeskiri uuendatakse. Muudetud jäätmehoolduseeskiri võetakse vastu vallavolikogu poolt.

Uuendatud jäätmehoolduseeskirjades tuleb lisaks Jäätmeseaduse § 71 toodule, täpsustada:

1. Korraldatud olmejäätmeveo I ja II tasandi veopiirkondade täpsed piirid;
2. Korraldatud olmejäätmeveo miinimumpakett korraldatud olmejäätmeveosüsteemile üleantavate jäätmekoguste osas;
3. Segaolmejäätmete üleandmisel jäätmekäitlusteenuse hind;
4. Jäätmekäitlusettevõttega lepingu sõlmimise kohustuslikkus;
5. Taaskasutatavate jäätmete kogumiskohad;
6. Pakendijäätmete kogumiskonteinerite täpsed asukohad ja pakendijäätmete liigid, milliseid sinna kogutakse;
7. Pakendi müügikohtade kohustused tagatisrahaga seotud pakendi vastuvõtul;
8. Ettevõtete jäätmehooldusega seotud kohustused.

Jäätmeveo konkursi korraldamiseks peab Rõuge Vallavolikogu kehtestama järgmised korraldatud jäätmevedu reguleerivad õigusaktid ja otsused:

1. Korraldatud jäätmeveo konkursi läbiviimise tingimused ja kord;
2. Jäätmevaldajate registri pidamise kord;
3. Otsustama korraldatud jäätmeveo konkursi läbiviimise komisjoni moodustamise;
4. Delegeerima komisjonile korraldatud jäätmeveo konkursi korraldamine.

Kuni jäätmekäitlusettevõttele jäätmeleola väljastamiseni toimub korraldatud olmejäätmevedu samadel tingimustel nagu 2006. aastal ning seniste jäätmekäitluslepingute alusel.

7.2. Jäätmehoolduse rahastamine

Jäätmekäitluse finantseerimine toimub Rõuge vallas järgmiselt:

1. Ettevõtted maksavad ise kõikide ettevõttes tekkinud jäätmete käitlemise eest, kaasa arvatud ohtlikud jäätmed.
2. Elanikud maksavad olmejäätmete käitlemise eest jäätmeveo teenustasu otse jäätmekäitlusettevõttele või läbi kommunaalteenuseid pakkuva ettevõtte.
3. Valla eelarvest finantseeritakse:
 - a. kodumajapidamistes tekkinud ohtlike jäätmete kogumist ja käitlemist (Rõuge jäätmejaama haldamine);
 - b. avalikesse kohtadesse paigutatud prügikastide hooldamist;
 - c. teisi jäätmehoolduse arendamisega seotud tegevusi.
4. KIK finantseerib jääkreostuse likvideerimist.

Korraldatud olmejäätmeveo rakendumisel määratakse kindlaks jäätmeveo teenustasu piirmäär, mis peab olema piisav, et katta kõik jäätmete käitlemisega seotud kulud (peab katma jäätmekäitluskoha rajamis- kasutamise- sulgemise- ja järelhoolduskulud ning jäätmete veokulud).

Pakendijäätmete ning probleemtoodete kogumist hakkavad *Jäätmeseaduse* kohasel korraldama tootjad ning see toimub tootja finantseerimisel. Tarbijale peab pakendijäätmete ja probleemtoodete üleandmine olema tasuta.

8. TEGEVUSKAVA

VALDKOND	TEGEVUS/PROJEKTI NIMETUS	TULEMUSED	TEOSTAMISE AEG	HINNANGULINE MAKSUMUS	VIITED, MÄRKUSED
KORRALDATUD JÄÄTMEVEO ORGANISEERIMINE, JÄÄTMEHOOLDUSE KAVANDAMINE	1) Jäätmekava koostamine ja kinnitamine	Ülevaade valla jäätmemajanduse olukorrast, jäätmehoolduse arengusuunad.	2006-2007		
	2) Jäätmehoolduseeskirja koostamine ja kinnitamine	Määratud piirkonnad, kus jäätmeveoga liitumine on kohustuslik.	2007		
	3) Korraldatud jäätmeveo määruse kehtestamine	Jäätmevaldajad korraldatud jäätmeveoga liitunud.	2007		
	4) Jäätmevaldajate registri asutamine ja andmebaasi loomine	Loodud toimiv ja hästi rakendatav register.	2007		
	5) Jäätmevaldajate registri haldamine	Jäätmetekitajate registreerimine ning ülevaade käideldavatest jäätmete kogustest.	Pidevalt, ülevaade kõigist piirkonna jäätmetekitajatest.		Jäätmeseadus 69 lg 3
	6) Korraldatud jäätmeveo konkursi läbiviimine	Selgub jäätmete vedaja.	2008		

	7) Korraldatud jäätmeveo rakendamine	Korraldatud jäätmevedu Rõuge vallas	2008-2009		Veotevõtte valitakse konkursiabil
JÄÄTMETE KOGUSTE JA KOOSTISE VÄLJASELGITAMINE	1) Käideldavate segaolmejäätmete koostise ja erikaalu uuring	Perioodiline ülevaade käideldavatest jäätmetest	2010	Sõltub metoodikast	Uuring iga 3 aasta järel, koostöös teiste omavalitsustega
	2) Nõuda jäätmekava koostamist ettevõtelt	Ülevaade ettevõtete jäätmetekkest ja käitlusest	2009	Kulud kannab vastav ettevõte	Jäätmeseadus 44 lg 4
JÄÄTMETE SORTIMINE KOHAPEAL, EDASPIDIST KÄITLUST JA LADESTAMIST NÕUDVATE JÄÄTMETE KOGUSTE VÄHENDAMINE	1) Vanapaberi ja papi kogumiskonteinerite paigaldamine	Segaolmejäätmete koguse vähendamine, vanapaberi taaskasutamise tingimuste loomine	2008-2009	Kuni 2000 kr/a	
	2) Elektri –ja elektroonikaseadmete romude lahuskogumine jäätmejaamas	Elektri –ja elektroonikaseadmete romude võrgustiku arendamine	Iga aasta	Kulud kannab probleemtoodete müüja (tootja)	Koostöös probleemtoodete tootjaga
OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE JA TRANSPORT	1) Ohtlike jäätmete kogumine jäätmejaamas	Inimsõbralik elukeskkond	Pidevalt		
	2) Patareide kogumiskastide soetamine ja haldamine	Soetatud 5 kogumiskasti, kogumiskastide haldamine	Alates 2008		
	3) Ravimikogumispunkti loomine ja haldamine apteegis	Soetatud koostöös OÜ Rõuge Apteegiga	Alates 2008	Kulud kannab OÜ Rõuge Apteek	

	4) Jääkreostuse likvideerimine	Keskkonnareostuse vähenemine	Pidevalt		
EHITUS –JA LAMMUTUSJÄÄTMED	1) Jäätmehoolduseeskirja ehitusjätmete käsitlemist puudutava lisa kehtestamine	Ülevaade ehitusjätmete liikidest ja kogustest	2007	Ei nõua lisakulutusi	
	2) Ehitus –ja lammutusjätmete kava nõudmine ehitusloa taotluse koosseisus	Nõuetekohaselt likvideeritud ehitus– ja lammutusjätmed	Alates 2010 aastast pidevalt		
TERVISHOIUJÄÄTMED	1) Tervishoiujätmete nõuetekohane käitlemine	Bioloogiliste ja nakkusohtlike jätmete mitteladestamine	Pidevalt	Ei nõua lisakohustusi	Vastav täiendus jäätmehoolduseeskirja
BIOLAGUNEVAD JÄÄTMED	1) Biolagunevate jätmete kompostimine ja eraldi kogumine tekkekohas ning selle juurutamine	Kompostrite kasutamine	Alates 2008		
	2) Biolagunevate jätmete komposteerimise propageerimine	Kompostimine muutub lihtsamaks, segaolmejätmete koguse vähenemine	Alates 2008		
	3) Biolagunevate jätmete kompostimisväljaku rajamine	Rajatud kompostimisväljak	2007-2008		Keskkonnainvesteerin gute keskuse abil
	4) Kompostimisväljaku haldamine	Kvaliteetne kompostimisväljak	Alates 2008		

JÄÄTMEJAAM	1) Jäätmejaama haldamine	Toimiv jäätmejaam	Pidevalt	Kulud kannab Rõuge vald	
	2) Jäätmejaama laiendamine	Kvaliteetsem jäätmete kogumine	2007 (vastavalt vajadusele)		
KAGU-EESTI JÄÄTMEKESKUSE TÖÖS OSALEMINE	1) Jäätme keskuse aktsionärimaksud	Valmib Kagu-Eesti jäätme keskus	2009	Kulud kannab Rõuge vald	
RÄPO PRÜGILA SULGEMINE	1) Prügila sulgemine (16.07.2009)	Räpo prügila on suletud	16.07.2009		
JÄÄTMEKÄITLUSINFO JAGAMINE JA KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE	1) Selgitustöö ja ürituste korraldamine	Eelduste loomine kavandatu elluviimiseks	Pidevalt		Projektide tegemine KIKi
	2) Keskkonnateadlikkuse projektide elluviimine	Keskkonnateadlikkuse suurendamine elanikkonna seas	Pidevalt		

9. KASUTATUD KIRJANDUS

1. Üleriigiline jäätmekava, 2002. Keskkonnaministeerium
2. Jäätmekava koostamise juhend, 2003. Tallinn, SA REC Estonia
3. Võrumaa jäätmekava, 2006. Keskkonnaministeerium
4. Abja valla jäätmekava, 2006
5. Viiratsi valla jäätmekava, 2007
6. Jäätmeseadus, 2004
7. Pakendiseadus, 2004
8. Pakenditeatmik 2006. Säästva Eesti Instituut. Keskkonnaministeerium
9. Rõuge valla arengukava aastani 2012